

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDAVD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 11 FEBRUARI 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Dagmar Thomas.

ED MRS DAGMAR ELISABETH Thomas, som den 31 januari afled i Stockholm, har bortgått en ädel kvinna, som många år inlagt en bemärkt och hedrad ställning såväl i Sverige som Amerika.

Mrs Thomas var född i Kalmar den 13 augusti 1869 och dotter till doktor Ragnar Törneblad och hans hustru Maria, född Siljeström.

Gift i Stockholm den 11 oktober 1887 med Mr William W. Thomas, som då redan en gång varit Förenta Staternas sändebud härstädes, åtföljde hon sin make till hans hem i Portland, Maine. Mr Thomas och hans unga svenska brud blefvo på det varmaste välkomnade såväl där som i Amerikas hufvudstad Washington, hvarest de, bland annat, som presidenten och Mrs Clevelands gäster mottogos i Hvita huset.

Vistelsen i Amerika var emellertid bestämd att blifva af endast kort varaktighet. Det republikanska partiet återtog nämligen i mars 1889 makten och Mr Thomas sändes omedelbart tillbaka som sitt lands minister i Stockholm, där han redan under sin första ministerperiod lagt grunden till sin stora popularitet.

Nu fick den unga ministerfrun — vid sin hitkomst endast 19 år — pröfva på den ingalunda lätta uppgiften att fylla de sociala plikter som åligga en dam i hennes ställning. Men hon löste dem öfverlägset och vann omedvetet allas hjärtan genom sin naturliga älsklighet och grace, på samma gång hon förstod att på ett förtjusande sätt iakttaga sin värdighet som värdinna. För att taga ett exempel bland många, erinna vi om den mottagning som gafs på amerikanska legationen i september 1890 med anledning af Amerikas återbördande till Sverige af stoffet af den store svensk-amerikanen John Ericsson ombord på pansarkryssaren "Ballimore".

Sedan ånyo en politisk partiförändring ägt rum i Amerika, rappellerades Mr Thomas 1894, efter att för andra gången, under fem år, hafva beklädt ministerposten härstädes.

Mr och Mrs Thomas återvände till Amerika och togo sin bostad i Portland. Mrs Thomas åtföljde nu sin man på åtskilliga föreläsningsturnéer, som han företog bland sven-skarne i Förenta staterna, och öfverallt blefvo de hjärtligt och entusiastiskt mottagna. Den 25 juni 1895 deltog de i firandet af 25-årsdagen af grundläggningen af New Sweden i norra Maines skogstrakter. Denna koloni, som år 1870 personligen grun-

WETTERGREN & KERBER

DIREKTÖR DAN BROSTRÖM

dades af Mr Thomas med ett femtiotal svenskar, räknade nu omkring tre tusen svenska inbyggare, som med jubel hälsade "Fader Thomas" och "Lilla mor", som de kallade hans unga maka.

År 1897 kom Mr Thomas' politiska parti åter till styret, och för tredje gången utsågs Mr Thomas till den stora republikens representant vid konung Oscars hof. I januari 1898 inträffade Mr Thomas och hans familj åter här, varmt hälsade som gamla vänner.

Under sju och ett halft år — till sommaren 1905 — blef det nu åter Mrs Thomas lott att vid sin makes sida representera i det amerikanska ministerhotellet och hon förstod därvid att göra sig synnerligen omtyckt såväl inom societeten som i konungaborgen.

År 1905 afgick Mr Thomas från sin ministerpost, och herrskapet Thomas har sedan dess med sin son, dels vistats i Amerika och dels på resor; sin gamla kärlek till Sverige trogna, hafva de dock hvarje år tillbringat någon tid bland oss.

Deras lyckliga lif skulle dock ej få fortfara, ty julen 1910 blef Mrs Thomas mycket sjuk — en tumör snart följd af partiell förlamning — och nedlades på en plågebädd, från hvilken hon aldrig mer skulle uppstå. En svår operation företogs men kunde, i följd af sjukdomens natur, icke åstadkomma varaktig förbättring. Öfver ett år led hon som en martyr, men hon bar sitt långa lidande med mildt fålamod och ovanlig själsstyrka.

Mrs Thomas var begåfvad med en sällsynt fågring såväl till anletsdrag som gestalt. Men denna skönhet återspeglade hennes inre. Ingen kunde heller undgå att sympatiskt beröras af hennes harmoniskt utvecklade personlighet.

Saktmod, mildhet och anspråkslöshet voro ledande drag i hennes karaktär. Som en känslig planta drog hon sig gärna tillbaka af fruktan att för mycket synas i förgrunden. Osjälfvisk, sökte hon alltid bereda andra glädje; på sin egen tänkte hon minst.

Den ömmaste maka och moder, hade hon i sitt hem det dyrbaraste på jorden, och ingenstädes var hon så lycklig som hos make och son; och ett ljus var hon alltid för detta hem, ett ljus som strålade med en mild och ädel glans och som fyllde hemmet med lugn glädje.

Hon var äfven en öm och trofast vän och hon ingaf sina vänner en tillgifvenhet, som icke själfva döden kan bryta.

Dessa vänner känna att de förlorat en del af sitt eget hjärta, när hennes upphörde att slå. De skola alltid behålla henne i kärleksfullt minne, och deras hjärtan skola vidga sig och med sympati omfatta make och son, som nu för alltid förlorat sitt hems ljus.

H. H.

Stoffet af fru Dagmar Thomas vigdes i måndags till den sista vilan i Jakobs kyrka, som var ställigt dekorerad och strålade i rik ljusskrud. Templet var i det närmaste fullsatt af sörjande och deltagande. Flere representanter för den kungliga familjen öfvervoro jämväl den högtidliga jordfästningsakten, som förrättades af kyrkoherde Sven Nilson och hvilken därvid höll ett anslående griffetal. Det hela afslöts med en konsertafdelning, hvarvid hofsångaren John Forsell till en melodi af J. A. Josephson sjöng "Vid Dagmar Thomas' graf", en dikt af den aflidnes fader, dr Ragnar Törneblad. Bland den stora mängden af kransar märktes en, som skickats från den svenska kolonin, som mrs Thomas grundlagt i Amerikas urskogar. Dess band i svenska färger buro inskriften: "Till Lilla Mor från barnen i skogen, New Sweden, Maine, America."

Du, svarta svan

DU, SVARTA SVAN, UR NATTENS riken

o, sänk ur skyn dig sakta ner,
i aftonglöd än glimmar viken,
fast solen icke synes mer.

Låt fjäderskruden dunkelt brinna
i sällsam glans från svunna dar,
då du en lifsberusad kvinna
med svarta sammetsögon var.

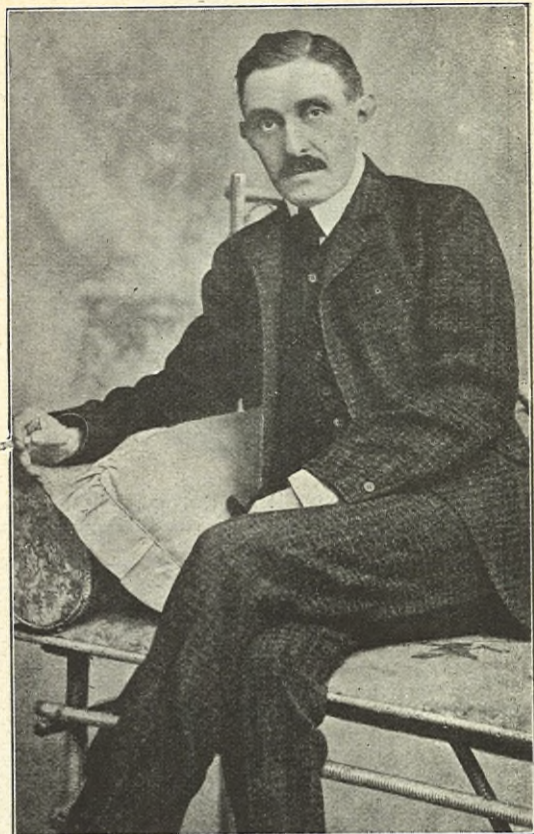
Än ser jag hyn, den marmorbleka,
din mun, så sinnligt vallmoröd,
och känner än din arm mig smeka,
när med din famn god natt du bjöd.

Och dessa långa kysars under,
som nådde evighetens gräns,
när jag dem minns i mörka stunder,
en smekning öfver pannan känns.

Du salighet i bitter saknad —
de kysar skälfvande du gaf —
ur drömmen aldrig riktigt vaknad,
trollbunden är jag än din slaf.

Och när i svanhamn nu du sväfvat
i dunkel prakt mot aftonglöd,
min själ af lyckans ångest bäfvat,
fastän vår kärlek nu är död.

DANIEL FALLSTRÖM.

nissade hans bleka anletsdrag, som nu blefvo till en brinnande hvit låga vid tolkandet af mästarens lidande och förintelse. Han blef på en gång gestaltskapare och miljötecknare, människorna, som omgäfvat mästarens hus, fingo form och färg, det franska konstnärshotellets prakt lyste ur salonger och vestibuler och utanför hördes Paris spela sin världsstadssymfoni. En half timme senare satt han stilla vid bordet och berättade en af sina småhistorier ur danskt borgerligt lif, och äfven här nådde han samma dramatiska verkan.

Publiken tackade varmt skalden, hvars intensivt lefvande ordkonst, återgifven af hans egen tunga, blef liksom förstorad, förändrad i den enkla hörsalen.

Nu när diktaren dött långt från sitt land, återstår för Danmark liksom för oss svenskar, för hvilka Herman Bang alltid hyste den varmaste sympati, att hylla hans minne genom att till sitt fulla värde söka uppskatta hvad han tillfört nordisk litteratur af djup och lefvande dikt.

Hans författarskap äger två utpräglade drag; det ena utgöres af hans lust att fånga den moderna storstadens lif, dess öfverkulturns lysande och giftiga färger, dess rus och dess till bristning spända äflan, medan det andra består af förmågan att med ytterst känsliga linjer uppdraga bilder ur de små och förbisedda existensernas värld.

På båda dessa områden har Herman Bang åstadkommit betydande böcker, lifsdarrande och lifsångande genom stilens impressionistiska vibrato och känslans finhet och djup.

Man läse t. ex. "Stuk", "Fædra", "Ved Vejen", "Ludvigsbakke", "Det hvide Hus", "Mikael" och hans noveller; i alla dessa verk har författaren nedlagt det väsentligaste af sin personlighet. I "Tine", som kanske är hans mästerverk, ger han, världsströfvaren, kosmopoliten, ett det vackraste uttryck åt sin fosterlandskänsla. — Inom kort skall han hvila i Danmarks mull och endast gräs får, enligt hans eget uttalande, växa på hans graf. Men hans verk skola bilda minnesvärden.

E. H—n.

Herman Bang.

MINNET FRAMTRADER EN afton i Vefenskapsakademiens torffiga hörsal sistlidne höst. Där var fullt med folk, en publik, som företrädesvis var sammansatt af författare, journalister och skådespelare. Herman Bang skulle hålla en af sina berömda uppläsningar, och alla sutto beredda på ett par timmars litterär och dramatisk njutning.

Diktaren-recitatoren gjorde sin entré på den med ett litet bord och ett par rokokofåtöljer möblerade estraden. Han hade ej förändrats något egentligt sedan sitt föregående besök här; samma smala eleganta figur, samma hypernervösa rörelser och samma veka, lidande ansikte med dess sensibla muskelspel, i hvilket det föreföll som om en hel tidsålders till dekadans förfinade känslolif fann uttryck.

Han läste mästarens död ur sin konstnärroman "Mikael", och svettpärlorna fer-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:	Praktupplagan:
Helt år Kr. 8.50	Helt år Kr. 8.—
Halft år » 8.50	Halft år » 4.25
Kvartal » 1.75	Kvartal » 2.25
Lösen: » 0.12	Lösen: » 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 18 48. Allm. 98 08. Kl. 10—4.	Expeditionen: Riks 18 48. A. 61 47. Kl. 2—6.
Red. Nordling: Riks 88 80. A. 4 02. Kl. 11—1.	Annonskontoret: Riks 18 48. A. 61 47. Kl. 2—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 88 52. Allm. 48 04.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser
25 öre efter text.	debiteras 50 öre med
80 öre å textsida.	20 % förhöjning å sär-
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	kild begärd plats

Iduns Jubileum-Artiklar

FROKEN ANNA LINDHAGEN GÅR I sin jubileumsartikel in på ett ämne, som ligger alla hemvärdare nära om hjärtat och älven om hennes synpunkter torde förefalla mången nya och frammande, tro vi att de vid närmare begrändande måste anses kloka och beaktansvärda. I sin kamp mot hvad fröken Lindhagen själf

kallar en af "vår tids banaliteter" nämligen det moderna sättet att ordna belysningsfrågan, visar hon sig som samma skönhetsälskare och skönhetsifrare som i Stockholms stadsfullmäktige stridit för stadens och dess omgifningars naturliga skönhet mot andra af vår tids banaliteter.

MAN ÄR STOLT ÖFVER TIDSandan just nu. Man tror att man kommit öfver det gröfre åsidosättandet af estetikens fordringar som var, såsom känt och omtraggadt är, en följd af industrialismens genombrott på 1800-talet.

Inom hus har man kommit ifrån de okonstnärligt målade taken, det i melankoliskt gråbrunt strukna trävirket, de rosiga, af alla färgnyanser bestående tapeterna. Likaså delvis valnötsmöblerna, äkta eller imiterade, i en fason så tråkig, att ingen möbelstil i världen näppeligen företett dess like, väggarnas prydnad med Makartbuketter eller tallrikar i plyschramar. Utomhus, anser till och med blott någorlunda kultiveradt folk, att den fula torns-, glasverands- och trappsprängsstilen är af ondo.

Men oakadt detta hafva vi dock intet skäl att förhäfva oss öfver vår tid, utan väl befänka dess stora skröplighet. Det har kommit nya banaliteter i de gamlas ställe. Inom hus ha de goda tendenserna till enfärgade väggar redan förfallit till den barocka fixa idén hos byggmästare och de flesta hyresgäster att åtminstone ett af de rum eller det enda rum man disponerar skall vara högrödt, och intill detta gärna något höggrönt — de starka färgernas öfverdrift är vår tids banalitet. Och det gamla kramet står upp igen i nya former: på 15-öres basarer får man Thorvaldsens Kristus, porslinsskor i par, vaser återigen med de grannaste blommor och skyddsänglar — allt i spritt nytt fabrikat. Utomhus har banaliteten särskildt triumferat genom att det enklare och enhelligare byggnadssättet ännu alljämt synes förbli ett minne blott. Åtminstone hittills försöka arkitekter och byggmästare att öfverträffa hvarandra i stilprof (se t. ex. Birger Jarlsgatan i Stockholm, sedd från Nybrohamnen, och de nya stadsdelarna i förstäder eller stationsområdena).

På flera olika områden frodas liknande tendenser, allt under det man tror att man tagit intryck af tidens utvecklade konstnärliga smak. Jag vill emellertid här särskildt fästa uppmärksamheten på banaliteten i vår upplysta tids sätt att upplysa sig inomhus.

På 70-, 80- och 90-talen fanns i våra hem en visserligen icke så vidare vacker taklampa i salen, men i köket eller barnkammaren var där en enklare sådan af hemtreflig beskaffenhet, och i förmaket eller i salongen, som rummet kallades i schangtilare familjer, höll sig kvar den ofördärfvade ljuskronan. Taklamporna med sitt jämförelsevis milda sken lämnade allt det brunrosiga i så pass mycket dunkel, att det

VÅR TIDS BELYSNING.

visserligen inte gjorde en så glad, men också något försvann i dunklets jämförelsevis oenerverande miljö, och ljusen, som tändes i förmakskronan vid högtidligare tillfällen öfverglänste genom sin egen härlighet så omgifningen, att den kunde glömmas.

Nu är det det skarpt genomträngande, oblidkeligt granskande elektriska ljuset, hvilket utdömer så obönhörligt allt det gamla fula, som litet hvarstans ännu finns kvar, och äfven ännu kryper in som nytt, och som så obarmhärtigt skinande lyser upp den hög-röda väggen.

Man kunde väl därför moderera lampornas antal både i våra offentliga lokaler och i våra hem, men de starka effekterna synas nu vara det schangtilaste, så att mångfalden glödlampor formligen öfverflödar.

Tänka människorna aldrig på att man tänker mycket bättre om det icke är så förfärligt ljusst? Det må nu så vara med det där starka ljuset på t. ex. ett möte, där folk skola upp och vitna hvad de tänka och tro och en ordförande skall kunna klart och skarpt uppfatta hela församlingen, ehuru äfven i en möteslokal det kunde få finnas mer undanskymda hörn, där man sluppe bli bländad. Men i en föreläsningssal, i en konsertsal är det ju rena vanvettet att hindra åhörarnas förmåga till koncentration och uppmärksamhet på det som skall åhöras, genom att tvinga dem se hvarje detalj af lokalen och hvarje detalj af sin nästa. Och sitter en mindre samling folk ihop på ett sammanträde eller för att sällskapa, så hindrar också de många och skarpa elektriska trådarna tankeförmågan och trefnaden — för att nu icke tala om att nerverna måste bli i onödan uttröttade af allt detta ljus.

Elektriskt ljus är emellertid en praktisk inrättning, det kan man visst icke förneka. Det är därför en glädje kunna konstatera att det någon gång brukas med måtta, att det äfven finns lämplig elektrisk armatur. Ljuskupolen i takt t. ex. som är som en ljuskälla bara, den enstaka elektriska lampen, som utan alla kruseduller enkel och naturlig hänger ned i rummet, eller går ut från väggen i stiligt smide, eller sänder sitt ljus öfver ett arbetsbord, med en skärm öfver som förtar skärpan i det lysande paret.

Men banaliteterna inom elektriska armaturen äro tyvärr så helt och hållet i majoritet. Det är ett ynkligt tidens tecken att man så sällan förmår ikläda den nya kraftkällan densamma värdiga former. De elektriska kronorna äro ofta grant förgyllda och delande sig i oestetiska armar, som gå ut som vampyrer, hvilka i sitt gap synligt stråla ut den hvassa, kallt glödande tråden. Äfven de vackrare kronorna i svartjärn och omhängda med skyddande siden och fransar kan man i de flesta fall ej låta bli att förstöra med omotiverade glödlampor påsatta dessutom lite här och hvar. Unga damer i jugendstil hålla med tröttsamt sträckta armar upp en glödlampa, försedd med skärt porslin som blomblad till den slickande pisillen. Enklare lampor förstör man med det banala modet att förse dem med högröda eller gulröda kupor. Det skall visst föreställa hemslöjdsfärg detta entoniga, granna. Och man aktar icke för rof att på ett förfulande sätt imitera de gamla ljuskronorna af glasprismor. Jag har sett en elektrisk sådan, där glödlamporna stucko ut ur 8 eller 12 svanenäbbar och där kronans öfre del pryddes af förgyllda achantusblad.

Höjden af en dålig smakriktning är naturligtvis sättet att i gamla eller nya kronor imitera stearinljusen och i toppen på det imiterade ljuset placera en glaskupa. Det finns ju knappast längre en kyrka, en samlingsal, där de gamla kronorna sitta kvar, där de ej på detta sätt blifvit vandaliserade.

Äfven i hemmen begår man det ovisa att försöka förvandla det som var afsedt för fotogén och ljus till armatur för elektricitet. Vi känna väl till dessa glödlampor instuckna på måfå och fullt synliga i våra taklampor, liksom försöken att innanför ljuskronornas glasmassa dölja den elektriska lampen. Man får se sådana försök äfven hos mycket utvecklade och konstnärligt kännande människor; man kan icke annat än med vemod förundra sig öfver att dessa människor ej hafva så stor vördnad för de gamla kronor eller ampel, bärare af de levande lågor som i forna tider spridde sitt sken öfver forna tiders människor, att de fridlysa dessa ljusbärare och förvisa elektriciteten att utgå från en vägg eller ett hörn. För mången synes kanske detta ett uttryck för en något öfverdrifven känsla, men för mig blir det alltid som en förolämpning mot icke blott de gamla vackra ljusbärarne, utan också mot de släkten, som rört sig i deras sken.

Behåller man kronan eller ampeln aldeles oförändrad, skall man få så många tillfällen att vilja tända den med ljus, med verkliga ljus. Med någon uppfinningsrikedom kan också annan plats uttänkas i hemmet för det

KLÄDNINGAR

som äro fläckiga eller nedsmutsade kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Priset härför är lägst Kr. 3.- per klädning. Det är dock ej likgiltigt till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialtjän:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

praktiska elektriska ljuset än just där den gammaldags kronan eller ampeln hänger.

Banaliteten i belysningsfrågor tar sig emellertid icke blott uttryck genom olämplig anordning af det elektriska ljuset, utan lika mycket i föraktet och åsidosättandet af allt allt fortfarande tillföra oss välsignelsen af den lefvande ljuslågan. Hur ytterst sällan finner man icke ett hem, dit elektriciteten nått, som har vetat att undantaga något eller ett par rum från dess inflytande, eller som åtminstone vet att vid högtidliga tillfällen af-sätta elektriciteten och tillbedja det ljus, som rör sig, värmer, strålar ut i skifningar. Det ljuset, som låter en blomma, kvist eller ett annat vackert ting fördubbla sig genom skuggbilden på väggen. Det ljuset som är som en lefvande vän, ett inspirationens tillflöde, en skönhetskapare nästan utan like.

Ännu så länge fändas i de flesta hem åtminstone sådana lågor en gång om året vid juletid. Som otäck mara gå dock historier om enskilda hem, som börjat sätta elektriska lågor i sina julgranar. Och redan har banaliteten kommit så långt, att det anses riktigt att offentliga lokaler under själfva nyårsvaror och julottor låta elektriska trådar nästla sig in i granstammen och lysande döda glaskroppar krypa ut och sätta sig fast på trädets ljuflika grenar.

Jul, ja! Äfven i våra kyrkor, som äro särskildt till för andakt, där har man förstört andakten för känsligare människor, stängt den ute för dem mer för alltid än då de miste sin tro, genom att låta elektriciteten komma dit med sin materiella dödande kyla. Detta är belysningsenfeld. Vi längta förgäfvos här i våra protestantiska städer efter en andaktsstund i skymning, med vax- eller stearinljusen brinnande vid altaret, med samma sken som lyst upp i mörkret för släkte efter släkte. Vi sakna förgäfvos den strålande anblicken af hundrade och åter hundrade lågor i högtidsgudstjänsternas välsignade tid.

Jag kom att gå in i en kyrka i en liten stad, under en vesper. Det var som det förlorade paradiset. Stearinljusen brunno i tre vackra gamla kronor. Ett par kandelabrar upplyste koret, framför altaret brunno ljusen än andäktigare och på orgelläktaren var där en rad af stilla lågor, som skänkte något af änglars ro äfven åt flickgestalterna, som samlats från den lilla stadens hem att sjunga från orgelläktaren under vespem. Så ser det lyckligtvis ännu ut i de flesta af våra landskyrkor. Men till alla samhällen, dit elektriska driften kommit, så tror man sig göra sin kyrka en tjänst med att bjuda den äfven dit in, och klumpiga magnater uppstå lite hvarstans i småstäder och större landsortssocknar och skänka elektriskt ljus till sin orts kyrka, och kyrkoråd och prästerskap buga och ta emot, ehuru de borde förstå att mellan eldsdyrkan och fromheten inom alla religioner, den kristna ej undantagen, står för alla tider ett starkt samband, som icke får brista.

Gasljuset, som efterträdde stearinljusen bevarade dock lifvet och rörelsen i lågorna, och så var man icke så påhittig i gasljusets tid med en så förfärlig armatur som nu.

Gå in i Jakobs kyrka här i Stockholm och den enda bit sten, som har fått vara i fred för målningar är ett parti af pelarne. Dessa staccars stenstycken äro emellertid slagna i braskande bojor, guldarmar, som uppbära fula elektriska lampor. Det hela påminner om belysningen i en enklare utstyrd guld-krog. Eller gå in i Storkyrkan, som ligger där stor och mäktig på historisk mark i hopp

om att dit åtminstone ej banaliteterna hunnit, och du kan icke stanna där många minuter, ty de elektriska pärnen i den sjuarmade heliga ljusastaken, som härstammar från Folkungatiden, fyller dig med fullständig förtviflan öfver din egen tid. Eller gå in i någon annan nyreparerad kyrka, hvilken som helst, och du skall finna imiterade ljus med lysande glaspäron vanhelga kronorna och med sitt sken obarmhär-tigt belysande de moderna änglar som nu i restaurationens tid ditkletats, på våra kyrkväggar. (Förstörandet af våra kyrkor på detta sätt är ju emellertid endast i stil med den anda, som kunnat förlägga elektriska kraftstationen för en af vårt lands stoltaste domkyrkor i ett ärevördigt kapell därintill, eller som ersätter den mänskliga klockringningen med elektrisk sådan.)

Stockholm väntar på en ny kyrka af en arkitekt, af hvilken man kan vänta det bästa. Hur skall det vara att vädja till kyrkoråd och prästerskap i Engelbrekts församling att i den nya kyrkan inrymma någon plats för lågan, den eviga elden, som i alla tider ända till det yttersta i dessa dagar har brunnit inför altarena?

I kyrkor, samlings-salar och i våra hem böra de lefvande ljusen alltid förbli den särskilda högtidens symboler, aningen det är vesper eller julotta, Beethovens konsert, en stilla uppläsningssafton eller hvilostund i hemmet.

Ja, jag går så långt att jag med visshet vågar påstå att det är ett utslag af fördom om vi ej skulle ha mod att åter införa talg, om stearinljuset blir oss ett för dyrbart material för att ofta kunna bringa vår kult för den lefvande lågan. Talgljuset sprakar också så glad, dess lustiga sällskaplighet skall därför något försona oss med dess ringare lyskraft.

Det är dogmtro att tro, att endast det starka skenet göres oss behof. Det är lifvet, värmen, bristfälligheten till och med i själfva ljusstyrkan, hvaraf uppstå de dunkla skuggornas fall öfver rummet, som kommer oss att tänka djupare, hvaraf vi i lika hög grad hafva ett lifsbehof, som icke går att ostraffadt kväfva.

Slår man icke heller fast som en dogm det elektriska ljusets herravälde öfver världen, så kan kanske också uppfinningsrikedomen komma att gifva oss ett lefvande ljus, som har stearinljusets klara låga, men är billigare i tillverkningen.

Nödvändigheten att utan saknad trifvas i bostäder utan brasor, blir kanske alltmer en sorglig framtidsutsikt, ehuru vi sannerligen icke böra underkasta oss försakelsen af det som uppfyllt alla tiders barndomssläkten med så mycket fantasistoff som brasan, utan att åtminstone först gjort allt för att få behålla den. Men blir den mer och mer en sällsynthet, så är det än nödvändigare att den lefvande lågan åtminstone en och annan gång får lysa igenom i elektricitetens mörker.

Skall verkligen icke nutiden kunna komma på den idén att visserligen använda sig af den elektriska kraftkällan för att få ljus, men att bruka den med måtta och att leda in den på ett vackert sätt och att på samma gång ej låta sig förledas till den enfalden att helt och hållet afskära det band, som så starkt binder oss samman med gångna släkten? Den enfaldiga tendens, som nu går omkring som ljussläckare, måste få sin efterträdare i en renässans, som vördar lågan för dess lefvande andes och dess skönhets skull.

ANNA LINDHAGEN.

Snöfrid vid Vessman.

Af HUGO ÖBERG.

NÄR JAG FÖRSTA MORGONEN rullar upp gardinen i det lilla gästrummet på villa Lillgården vid Vessmans strand, där jag för några veckor funnit en tillflyktsort, har jag framför mig en öde landskapstafla af kol och krita.

Vessmans stora frusna yta ligger bländande jämnvit, men de skogiga dalaåsarna och strandnåsen stå nästan svarta med bara litet puder i slingningar och vattenbrynsstenar. Öfver åsar och isar hvälfver sig den vida himmelskupan grå och trist.

Men när jag tittar till höger, ser jag den mörkröda Storgården med sina hvita knutar och fönsterposter stå där massiv och lugn i sin enslighet nedanför Fängenhällarnas frostiga fondterrasser. Ett gammalt magasin i två våningar med sex fönster på den slutna långsidan åt mitt håll och fyra på gafveln åt Vessman. Långsidan från tak till grund randad af ett par hvita bräd-pilastrar på hvar-dera sidan af mittfönstren, för att den inte skall se så ödlig ut med sina sex fattiga gluggar. På det hela ett långsluttande svart tak med två skorstenar och med fall åt alla fyra sidorna så att det liknar åsarna omkring sjön. Vid närmare betraktande i enkel och förnäm stil ett verkligt riddarhus bland bondgårdar.

Jag ser det bäst, när jag går ut på isen och betraktar omgifningarna. Storgårdsdiktaren har skäl att vara stolt och lycklig öfver sitt hem på udden nedanför Lekomberget med dess röda stugor och villor, som nästan alla gå i den vanliga stilen med höga tak och verandakvistar.

Men han har icke fått vara i fred för kulturen ens här, Brunnsviksreformatorn och natursvärmaren Karl-Erik Forsslund.

Lekombergets järngruva, som måste läggas igen af brist på drifkapital, har åter tagits upp med nya resurser, och i slutfin-garna ofvanför folkhögskolan reser sig nu ett imponerande anrikningsverk med röda träbyggnader och ny bergbana ned till Vessmans strand, där kraftstationens smäckra skorstensspira tecknar sig mot rymden. En 60 meter hög Siegessäule, som symboliserar det tyska kapital, med hvilket Aktiebolaget Lekombergets malmfält kunnat startas på nytt.

Och nu kan storgårdsdiktaren, om han går några steg ut på sin is, i den jungfruliga snön på dess yta afläsa slagskuggan från stordustriens triumferande rökplym ur kraftstationens höga skorsten. Ty miljarder små svarta stoffkorn strör denna plym under sig på den bolmande färden ut i de vida rymderna.

Han kan med Simplicissimus, som berättade hur herr Xaver Schlederer aus München först i form af både kropp och själ blef massakrerad af en bil på landsvägen och därpå i form af endast själ på färden upp i de högre rymderna alldeles söndertrasades af ett luftskepps propellrar, han kan med Simplicissimus utropa:

"Wo ist noch Sicherheit!"

Ja, det ser trots de tio gradernas kyla ganska gråmulet ut kring Vessman, hvilket verkar så mycket mera nedstämmande, då man, som jag, senast sett vidden kransad af mörkt barrgrönt med litet björknister i en strålande majsolsdag.

Men höjderna locka som alltid, och så stiga vi uppför Lekombergets slutfningar, min värd

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

PÄRMAR
till IDUN 1911 och föregående år
tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmor, röda med guldtryck kr. 1: 50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre.
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvi-sition och likvid i postansvarigt insändes

och jag, passera Brunnsvikssamhällets röda stugor, skolhus och handelsbodas och taga oss genom granskogen fram till grufvkomplexet.

Kring anrikningsverkets byggnader och snöiga stenhögar med lafvar, järnskenor och rörledning i ett enda virrvarr gå enstaka arbetare och stöka, svarla i ansikte och på händer af den anrikade blyertsstofflika malmen, som skoflad i tippvagnar utför bergbanan skickas ned till upplaget vid kraftstationen.

Här uppe är ett oafbrutet då af maskiners arbetande, af vagnars skrammel, af ångrörs hväsande och af pumpvattens brusande. Då och då smäller ett sprängskott, och ett regn af stenar faller ned i backarna. En och annan karl går mellan maskinhus och materialskjul och betraktar oss obehöriga forskande, där vi klifva fram öfver stock och sten. Men annars ser det ränt tomt ut på bergknallarna.

Från randen af ett gammalt grufschakt se vi en arbetare på en stege gå ned i ett svart hål, till hälften doldt af ett tak af späda gransstammar och ris. Nedifrån djupet under hörs en sångare, som sjunger falskt, så det ekar i bergets innandömen. Här bedrivs tydligen för tillfället ingen storindustri. Men i det öfversta huset i det stora röda komplexet, som stiger berget utför i en rad terrassafsater, finna vi det aktuella schaktet.

En dörr står öppen, och vi stiga in på ett slags loge med två rektangulära hål i trägolvet, ur hvilka otäcka ångor hvirfla upp. Ett enkelt räck inhägnar öppningarna, men framför det närmaste hålet är den primitiva spärren frändragen, och där står en ung blek karl med lykta och hostar i ångorna. I den bortre öppningen gnor den grofva ställinan snedt uppåt, och om en stund glider en stor rödmålad malmhund i dagen och lossas uppe i vinden till vänster, där ett virrvarr af bjälkar, hjul och linor tecknar sig i dunsterna.

— Ta opp personhissen! ropar karlen med lyktan uppåt vinden, och så börjar linan att röra på sig äfven i öppningen bredvid oss. Det dröjer en bra stund, så dyker där upp en ny rödmålad snedlåda. Karlen hostar och sliger i med sin lykta. Ur djupet mullrar det olycksbådande. Det hela verkar som ingången till ett inferno, och med Zolas stora grufstreck i tankarna skyndar jag från de kvävande ångorna och drar djupt efter luft på bergknallen utanför. Men uppe på bron från hufven öfver vårt schakt fram till anrikningsverket skjuter en arbetare ett mått med malm på skenorna. Inne i själfva verket dåna maskinerna oafbrutet, ur ett rör vid dess nedersta terrass skvalar en mörkgrön vätska, som afsatt stalaktitliknande formationer på stenarna i slutningen, utför berget för att slutligen leta sig väg ned till storgårdsdiktarens klara sjö och förgifta den. Men nedför och uppför bergbanan gno alljämt med ett beskäftigt slammer lastade och tomma tippvagnar. Och nere vid stranden står Siegessäule och ryker. Dess långa plym drifver ut öfver Vessmans stora snöhvita yta, där den långsmala lilla Bockholmen lik en torpedjagare ligger förankrad snedt framför Lillgården med stäfven vänd rakt mot Storgården.

Borta öfver åsarna på andra sidan sjön i sydväst rullar det doft af ett kanonskott. Det är från grufvorna i Grängesberg, upplyser min värd, och en stund stå vi i tankar, skådande ut öfver den hvita vidden med de mörka åsarna vid horisonten, Fängenhällarna i norr, Mässans massiv i väster och Sagobergets plåtå i söder. Nere på isen

köra fyra slädar i rad, men häruppifrån se de ut som leksaker...

En vecka har gått med mulna dagar, då och då ett snöfall eller en dimma, som afsatt frost i björkarnas kvistverk.

Så kommer Strindbergs stora dag med sol och blått öfver nejden.

Villa Lillgården ligger inbäddad i snöfrid på sin lilla sjötomt under björkarna, som framför salongens fönster utåt Vessman dragit sig litet åt sidorna för att lämna utsikten fri. Min värd ingenjören är visserligen numera föreläsare på folkhögskolan, men han är icke af den rena Brunnsvikstron, som bjuder, att lärarna och deras familjer skola intaga sina middagar med eleverna uppe i matsalsstugan under afsjungande af naturreligionens Zionstener och vattendrickning ur tékoppar. Utan han dinerar i sin egen lilla matsal med rosafärgade tapeter och gamla släktporträtt i olja och pastell blickande ned på middagsbordet, som hans hushållerska hvarje dag af min härvaro trolrar fullt med lukulliska rätter och drycker. Född stockholmare kom han efter studieåren under en folvandring upp på dalaåsarna och fick se 50 valborgseldar brinna på de vårskymningsblånande bergen kring Vessman. Storgårdspoesin kunde han förut, blef nu diktarens beundrare och försökte följa honom i vält och torr, slog rötter häruppe. Men af diktarens allt mer asketiska program behöll han i längden bara naturens frid, de sköna vidderna och den rena luften. Och sålunda står nu den lilla ljusröda villan med sitt höga toppiga tegeltak och sina gröna fönsterribbor i hvita ramar som en stadskulturens sista utpost på stranden snedt emot bergslagsreformatorns mörkröda och allvarstunga fältherreboning.

Ja, det är mot kvällen på Strindbergs dag, och vi sitta vid kaffet och drömma.

Skymningen har kommit med stora skyar i rosa och orange öfver västerns mörknande åsar på andra sidan Vessmans snövidder. Så småningom brista de röda våderna längs efter, och ur remnorna lindrar kvällsrymdens nyårsgröna kristall.

Då ser jag från mitt hörn framme vid salongsfönstret, hur en alldeles ny mänskära sitter upphängd i riset på en ungbjörk utanför. Som en afklippt nagelskärfva dinglar den där, fastnad bland de fina kvistarna. En kant från Gud Faderns egen lillfingersnagel, som singlat ned ur rymden öfver åsar och isar.

Det mörknar allimer, solnedgångsglansen slocknar, och den gula skärfvan går i dis. Jag måste ut i den rena luften, innan det blir skumt, och går ensam ned på isen ränt fram åt det håll, där ännu en glimt af skäran lyser i diset.

Snart blir det alldeles mörkt åt detta håll, och ett ögonblick tvekar jag och vänder mig om mot öster igen. Och då!

Har Vår Herre fått släppa till en nagelskärfva i afton, så kan han väl bestå lite till. Och sannerligen ser det inte ut som om han nyss låtit en universums jätteraket springa upp bakom Lekombergets kam med det nu i mörkret som ett trollslott praktfullt illuminerade anrikningsverket. Ty så sprakar och lindrar det af stjärnor, som tyckas falla ned i ett enda stort raketgnister öfver det lilla Brunnsvikssamhällets stugor i de snöiga branterna.

Länge står jag och betraktar den granna taflan, så går jag vidare ut på isen.

Men då är där ännu svartare än nyss, snöljuset lyser inte längre så klart, och min

marsch blir som en spökpromenad. Doppskon på min käpp låter för hvarje stödstege i snön som ett gnällande från nattliga ismarsar på afstånd.

Bockholmen, som på ljusan dag från Lekombergets topp tedde sig som en torpedjagare, har nu nere på Vessman dimensioner som en jättarnas dreadnought, och jag tycker att den liksom rör sig, där den ligger med stäfven rakt skärande min väg ut på isen.

Förgäfves säger jag mig, att den måste ligga stilla där den ligger och att det hvita skummet om bogen är snön på holmens nakna nos, nej, jag tycker ändå att den rör sig. Och gör den det, då går isen upp och jag hinner aldrig öfver bestens kurs, innan den ränner fram mot Storgårdsstranden och dränker mig bland de uppbråkade isflaken.

Jag blundar och går rakt på, bara rakt på. Så kan jag inte låta bli att snegla åt vänster, då ser jag skorstenen på vidundret, och röken ur den står som en plym utefter dess svarta drakrygg.

Det svindlar för mina ögon och jag tycker att den stora Soln där midt ute på Vessmans is också snart ämnar sätta sig i gång mot mig.

Då vänder jag om och flyr. Och se, plymen öfver dreadnoughten Bockholmen är ju bara röken ur kraftstationens Siegessäule! Jag ler åt mina svaga nerver.

Men så fort jag åter kommer midt för den spökliska holmens nos, får jag igen känslan att den vill rusa på mig genom isen och ramma mig. Det hjälper inte att jag ser det fallande stjärngnistret öfver Lekomberget och dess upplysta stugor, nej, jag känner sagoskräcken ända tills jag är tänt in på Lillgårdens steniga strand med björkarna. Storgårdsdiktaren har nog rätt, det är godt om troll i Bergslagen, bara man har den rätta känslan för dem.

Så är jag åter inom min värds varma väggar och låter Bockholmen spela spöke därute på isen bäst den gitter. Och medan stjärnorna lindra öfver Lekombergets mörka kam, göra vi musik, spela Beethoven och sjunga Schubert tills det är tid att söka hvilan.

Men i nattens stilla snöfrid stå de hvita björkarna vakt kring Lillgårdens knutar vid Vessmans strand.

DEN VACKRA LILLA GÅRDEN VID SJÖN ÄR det drömda idealhem, som föreningen "Själlförsörjande bildade kvinnors hvilohem" nu går att söka förverkliga. Sedan juni 1910 har S. B. K. haft sitt hvilohem vid Håknäs i Vtterjärna och under denna tid har nyttan och välsignelsen af en sådan plats, där arbetande kvinnor för en billig penning få hvila ut, tydligt visat sig. Trots de billiga priserna räcka medlemmarnas årsafgifter och inackorderingen till de löpande utgifterna, men icke heller till mer. Då styrelsen nu, drifven af en önskan att skaffa trygg egen grund åt sitt hem, vill söka starta en "S. B. K. hvilohems egnahemsfond" värdar den äfven till allmänhetens intresse och frikostighet. Bidrag mottagas af styrelsemedlemmen, fröken Valborg Lagerwall, Birger Jarlsgratan 5, Stockholm.

LÄS!

Några äldre årgångar realiserats till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1892	2: —	Iduns julnummer 1898	0: 20
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1894	0: 20	Iduns julnummer 1910	1: —

LÄS!

FRÖKEN BRANDTS PRISBELÖNTA SNÖGRUPP.

Ett litet köpenhamnsbref.

ALLSYNT GÄST, KÄR GÄST."

— Snön, den vackra, tysta och dock så lefvande, muntert glimmande snön har med åren blifvit en sällsynt gäst i Danmark. Vilja vi möta den, måste vi i vanliga fall begifva oss till våra nordliga grannländer. Desto hjärtligare hälsa vi den därför, när den som i år — antingen har sett miste på kartan eller blifvit trött på den långa luftfärden och af egen fri vilja bredt ut sig öfver hela vårt lilla land, öfver allt och alla, utan anseende till person. Till på köpet har den förenat sig med en lätt frost och tycks ämna slå sig till ro här under någon tid.

De glada köpenhamnarna lefva så att säga ute i snön. De gå på skidor, åka kälke, skridskor och sparkstötting så lång dagen är, och de bland dem, som ej äro hemmastadda i dessa idrotter stå som beundrande åskådare och hafva i synnerhet tillfälle att glädja sig öfver sportskickligheten hos representanter för våra svenska och norska kolonier. Sålunda eröfrade här-omdagen med glans två unga döttrar af den svenske ministern Günther hvar sitt första pris vid en offentlig skidåkning efter häst, medan den norske ministern Hagerups dotter vann ett andra pris. Här kände sig de danska damerna ej nog dristiga att upptaga striden.

Våra idrottsföreningar, som de senare åren nödgats lägga an på att sammanspara såväl pengar som goda idéer, utveckla f. n. en storartad verksamhet. En af dem föreslog nyligen att man skulle föranställa en snöfigur-täflan, till hvilken vår akademis unga konstnärer borde inbjudas att deltaga. Sagdt och gjordt! I nattens mörker framkördes nu väldiga snömassor på byns torg och öppna platser, hvarest unga "Phidiaser" af bägge könen med friskt humör och till ensamma nattvandrades förnöjelse grepo sig an med den ingalunda lätta uppgiften. Framgången blef emellertid obestridlig. Då staden vaknade på morgonen, kunde den taga en hel del goda "konstverk" i skärskådande.

Ett lejon slumrade fredligt på sin höga sockel framför vårt vackra rådhus, och vid en starkt trafikerad spårvägs korsning väckte

"Barmhärtighetens ängel" beundran. En isbjörn, som visade alla sina tänder, höll vakt vid vårt "Rättfärdighetens tempel". Det lifligaste intresset samlade sig dock omkring en mycket stor grupp utanför vår kungliga teater: en fattig kvinna med ett bylte på ryggen och med en liten flickunge hängande i kjolen. Bildhuggarinnan fröken Brandt, som med hjälp af fyra kamrater skapat denna snöskulptur, fick sig tilldeladt ett första pris af granskningsnämnden, som var sammansatt af kända professorer och arkitekter.

Vinteridrottsföreningen har haft ett synnerligen vackert filantropiskt syfte förenadt med denna täflan. Vid hvarje figur är nämligen placerad en bössa för penninginsamling, som ger dem, som njuta af vinterns nöjen, tillfälle att ihågkomma de mindre lyckligt lottade, för hvilka köld och snö äro hårdhärtade, obönhörliga fiender, i hvilkas fotspår följer mycket lidande.

Bössan är stor och det brukar köpenhamnarens hjärta också vara.

Köpenhamn vintern 1912.

THORA DAUGAARD.

FRU LAMÁCS-DANIEL.

Lujza Lamács-Daniel.

En ungersk pedagog som svensk föreläsare.

ET LIGGER I TIDEN EN LÅNGtan efter att utkristallisera sig tillgodogöra sig kulturens bästa resultat. Nu när förbindelsestrecket är utdraget mellan olika länder och folk, låter det sig också göra.

Den goda ro, som isoleringen förr gaf, är öfver. Man har lärt, att man icke är sig själf nog, och det stärker den universella samhörigheten.

Det finns många vägar, för den som vill gå ut i världen för att lära af andra. Det finns de upptrampade landsvägarna, som leda till de stora länderna och många tränas på de vägarna. Det finns äfven mindre banade stigar. Hvar de leda, har ingen haft så stort intresse af att utforska.

Men ibland händer det, att den, som tröttnat på allfarvägen, viker af från den och ändå blir rikligen belönad vid framkomsten. Finnet att det var ett härligt mål att komma till, långt mer gifvande än mycket af det, som braskande affischer gjort reklam för.

Så fann Lujza Lamács-Daniel, då hon från Ungern kom till det därstädes relativt okända Sverige.

På den stora konstindustriutställningen i Budapest för ett par år sedan såg hon hvad Sverige hade att framvisa, och beslöt att resa hit för att se det land, där den konstnärliga smaken var så högt uppdrifven. Själf specialist på ungersk folkkonst och etnografi, förstod hon att bedöma värdet af Sveriges insats.

Då jag första gången sammanträffade med denna spirituella på samma gång som själsligt fina dam yttrade hon någonting, som slog mig för dess sannings innebörd:

"Säg, är det inte illa, att de stora kulturländerna skymma bort utsikten för de små länderna att få syn på hvarandra. Om jag tänker på mitt land t. ex., så finns det ett tyskt organ "Jung ungarn", där vi lägga fram våra förhållanden för Tyskland. Vidare "Revue de Hongrie", som gör oss samma tjänst i Frankrike. "Hungary" talar om oss bland engelsmännen, — men hvad äro vi för alla de andra nationerna... ett begrepp, en liten, liten del af kartan allenast. —

Jag vill nu i Sverige få tala om Ungerns

själ, om kulturens väldiga framsteg under de sista fyra årtiondena. Det är därför jag begärt och erhållit tjänstledighet och reser på egen bekostnad för att missionera. — Kom sedan och se, hur vi ha det i vår vackra stad, i vårt nyvaknade land.

Då Idun i dag önskar presentera vår ungerska gäst i sina spalter, följer jag henne gärna med några ord för att få uttala ett tack för den mångsidiga kunskap om Ungerns förhållanden, som hon gett oss i sin serie föredrag. Det första, om barnfostring, hölls i Uppsala psykologiska förening. Denna nya vetenskapsgren är i hennes hemland föremål för det största intresse och beaktande af Sällskapet för barnforskning, som inrättat ett särskildt laboratorium för studiet af barnpsykologi efter moderna metoder, och populariserar vetenskapen i stor utsträckning. Hon har inför Pedagogiska sällskapet i Stockholm redogjort för de resultat som vunnits, och torde därigenom ha gifvit uppslag, som kunna bli fruktbringande äfven i vårt land.

I Nordiska museets stämningsfulla miljö har hon talat om ungersk folkkonst i sammanhang med ungersk etnografi och demonstrerat föreläsningen med en utställning konstföremål, som ungerska hemslöjds- och konstindustriföreningar ställt till hennes disposition. Vidare har hon föreläst om Budapest och låtit oss följa sig genom Ungerns vackraste trakter.

På en sammankomst i Nya Idun skildrades det karaktäristiska i 19:de århundradets ungerska litteratur och de fyra stora sekelsnillenas egenart Petöfi, Tompa, Arany och Madach.

Särskildt den eldige Petöfi måste intressera. Han, som 26-årig dog i Ungerns frihetskamp, sedan han riktat sitt lands litteratur med sänger, som än i dag sjungas i palats och koja. Hvem kan mer tändande få fram kärleken till sitt land än denne diktare i strofer som denna:

"Jag är Magyar, så vidt som solen lyser,
ett land mer skönt än mitt du icke fann:
En liten värld för sig, som i sig hyser
så mycket skönt, att det ej täljas kan.
Där höjer sig ett berg, hvars blickar glida
långt bortom Kaspihafvets blanka blå;
här breder sig en slätt så långt, så vida,
som om hon världens gränser ville nå — —"

Redan för två år sedan gjorde fru Daniel ett kort besök här vid tiden för det nordiska

skolmötet. Lärarinna vid en statens högre flickskola i Budapest, fann hon det lockande att komma just då. Då var språkmuren ännu oöfversiglig, men nu efter några månaders förnyad härvaro håller hon sina föredrag på vårt eget modersmål, som behandlas så vårdadt och väl, att svenska föreläsare ha tillfälle att lära.

Fru Daniel säger sig vara tacksam mot Sverige för hvad Ungern fått härifrån. Hvad har Ungern fått?

Jo, öfversättningar af Strindberg, Fröding och Bellman samt Selma Lagerlöf, hvars samtliga böcker Karoly Szaraz fått rätt att återge. Nu har en svensk-ungersk öfversättare förlovat sig med en svenska, så vi hoppas få mycket mer af edra litteraturskatter tillgängliga. Af våra, säger hon, är Sigrid Elmlblad nu sysselsatt att gifva er.

Och så ha vi fått er gymnastik, som nu mer och mer börjar tränga ut den tyska ur våra skolor. Den svenska gymnastiken är också mycket mer harmonisk.

Och så, tillägger fru Daniel, skulle jag så gärna vilja få berätta genom Idun, att vi i Budapest ha en lifaktig feministisk förening, som energiskt arbetar för kvinnans rättigheter. Den har ej rösträtten allenast på sitt program. Nej, den har upptagit alla de rättskraf; som en kvinna kan fordra att få uppfylla.

Den manliga rösträttsrörelsen i Ungern är f. n. under utvidgning och blir snart en brinnande parlamentsfråga.

Måhända kvinnornas frammarsch samtidigt sker — — — Nästa internationella kvinnliga rösträttskongress blir ju förlagd till Budapest enligt hvad som beslöts här i somras.

Och jag tänkte: när alla kvinnor likt denna ungerska bli besjälade af lefvande nit för sitt fosterland och ej spara sina krafter, då det gäller att tjäna detsamma, då äro de också färdiga att mottaga sin rösträtt, som en stor gåfva att med ansvar och målmedvetenhet förvaltas.

JULIA SVEDELIUS.

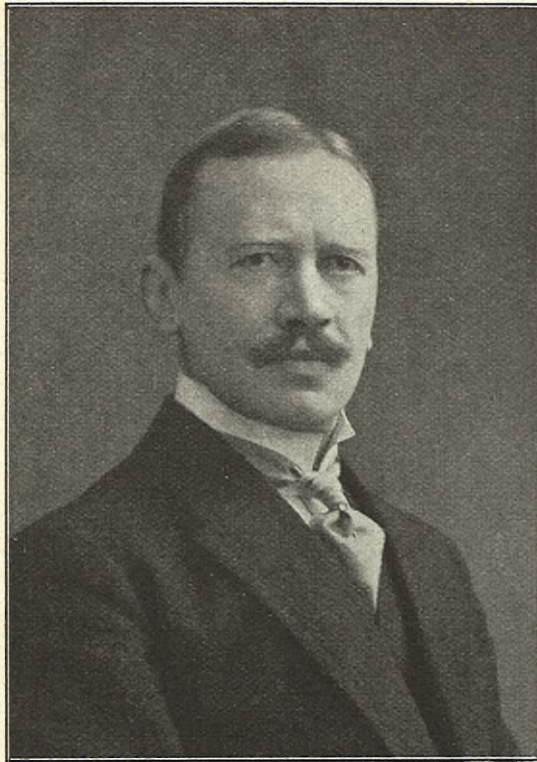
Kannstöperier i riksdagspolitik. I.

Ett slags företal.

NUMERA STUDERA NATURLIGTvis Iduns läsarinor likaväl som dess manliga läsare de politiska tidningarnas ledare och riksdagsreferat — eller hur?

— Ja visst, hör jag energiska röster svara, ja visst, visst, men jag tycker mig också förnimma en något tveksam tystnad från många håll, här och där t. o. m. afbruten af ett tanksprid "inte ha vi tid med sån't..." eller ett föraktfullt "usch, bevara mig väl!"

Det är de energiska jarösterna jag måste lyssna till, och jag får tyda tystnaden som samtycke. För resten — skulle de redan röstberättigade männen afge ett ärligt svar på min fråga, blefve väl ja i majoriteten men säkert långt ifrån enhälligt. Vi måste nog erkänna som ett ledsamt faktum, att den allmänna rösträtten ännu icke hunnit skapa ett lika allmänt politiskt intresse, än mindre politiskt vetande. Det politiska meningsutbytet, grälet, som börjar i all gemytlighet mellan skål och vägg men lätt kan urarta till hetsiga dispyter, har länge varit vanligt nog, men det är förvånande, hur ofta man finner just de ifrigaste grälmakarna sakna kännedom om verkliga fakta beträffande det förvarande diskussionsämnet, äfven om detta i årtatal stått som en "partiskiljande" punkt på

DOKTOR KNUT BARR.

Vår riksdagspolitiker.

DET ÄR NU SEX ÅR SEDAN VÅR RIKSDAGSPOLITIK mera regelbundet upptog plats i Iduns spalter. I år, då trontalet för första gången bebådade en proposition om rösträtt och valbarhet för kvinnor — på samma villkor som för männen — är det vår mening att återigen bereda utrymme för några riksdagskäsrier. Samma penna, som följde 1906 års riksdags intressanta förlopp i ett dussin artiklar för Idun, kommer att också denna gång ansvara för vår politiska afdelning.

Under våren och sommaren i fjol utkommo ett par mycket uppmärksammade politiska broschyrer. Den ena hette Två regeringar af signaturen Non Rogatus och var till en del baserad på riksdagsartiklarna i Idun från 1906; den andra hette Politiska dialoger utgifna under den symboliska pseudonymen »Två män i en båt», där en höger- och en vänsterman diskutera om sitt gemensamma fosterlands välfärd. Båda dessa broschyrer ha till författare fil. doktor Knut Barr, som alltså, sedan han sist skref politik i Idun, gjort sig ytterligare känd som en lika vederhäftig som till den litterära formgifningen elegant och underhållande politisk författare.

de olika partiernas program. Man slår omkring sig med några lösryckta fraser från den sista debatten vid valmötet eller i riksdagen och har aldrig gett sig eller kunnat ge sig ro att själf söka gå till botten af problemet. Äfven männen, som på förmiddagen kalkylerat en affär på femtedels öret, tänka nu med känslan och inte med förståndet.

— Och så vill ni ändå släppa in hela det känslotänkande kvinnekönet i rikspolitik, invänder den konservative senatorm, som endast nödd och tvungen gått med på allmän rösträtt för män. Hvarför inte då barnen också?

— Barnen ja. Det kommer nog deras tur i detta barnens århundrade. Deras fäder och mödrar kunna ju få rösta för dem, så länge de unga äro omyndiga.

— Ska vi då aldrig få ro för rösträttsreformerna ens?

— Nej, inte så länge utvecklingen har möjligheter kvar att gå längre och högre. Det är ju på rösträtten den samhällseliga utvecklingen nu hänger.

-- Jag tror inte på något högre och bättre.

Jag är led åt det hela, slutar senatorm debatten med en gest af förtviflan.

Likafullt har han åtagit sig ett förstakammarmandat för hela sex år och ämnar helt visst låta omvälja sig. Lyckligtvis tror han ändå innerst på att både samhälle och individ kunna förbättras. Och denna tro är första budet i lagen för politiken såväl som för andra våra sträfvanden.

Men hur skall senatorm kunna få utvecklingen att gå i den riktning han vill?

Det finns bara ett enda medel: det som han nyss icke använde, att fortsätta debatten, att upplysa sina motståndare, öfvertyga dem med skäl och bevis. "Ljus öfver landet." Det är den allmänna rösträttens nödvändiga förutsättning. Kan inte senatorm öfvertyga sina motståndare, då är han för sent ute och måste själf låta sig öfvertygas, för så vidt han inte händelsevis skulle vara före sin tid. Men då skänkes honom den trösten, att han blir ihågkommen en gång och får staty som profet och siare.

Det är inte precis min mening att här skriva filosofiska afhandlingar om politikens väsen och oväsen, men någonting i den stilen blir det dock kanske ibland. Med utgångspunkt ifrån de viktigare aktuella spörsmål, som stå på våra riksdagskamrars föredragningslistor, ville jag, där det är möjligt, se bort från just det, som har sin betydelse endast som aktuellt, se bort från de tillfälliga numera så godt som officiellt föreskrifna partisynpunkterna och betrakta mitt objekt oparliskt. Där det är möjligt! Jag upprepar det — och skall kanske slutligen komma till det resultatet, att för mig ingen sådan möjlighet förelegat.

Men skall Idun syssla med politik, kan det ju icke gå för sig att konkurrera med dagspressen, hvarken i nyheter eller i utförliga redogörelser för den eller den speciella frågan. En sammanfattning af hvad som verkligen skett uppe i de tre riksbbyggena, slottet, kanslihuset och riksdagspalatset, under en föregående vecka skulle väl kunna få sitt värde, men den intresserade läsaren anser sig inte just då behöfva något repetitorium, möjligen några månader senare, och att hopa torra fakta passar inte en tidning, som vill ha sina artiklar lästa och inte lagda på hög till ett lämpligare tillfälle, som aldrig kommer.

I stället för att nu i denna första artikel falla dagspressen i ämbetet och käsera om riksdagens öppnande, om remissdebatten och dess F-båtsfejder, om utskottsvalens och motionsflodens stora öfversvämning, om de hvilande grundlagsförslagens definitiva antagande etc. etc. föredrar jag att bida tiden och för tillfället tala om ingenting. Och jag lofvar, att den vecka, då jag finner, att jag har lika litet att säga, så skall jag tiga.

Men det kan hända, att jag ännu i riksdagens elfte stund kan få anledning att återkomma till hvad som hände i dess första. I saknad af dagspressens förmåga att kunna meddela dagsfärska nyheter skulle Idun i gengäld kunna se på en del saker i ett eller annat nytt sammanhang och betrakta hvad som skett under synvinkeln af en något längre sekund i evigheten än det dygn, som hvar och ett jämrar fram sin egen aktuella plåga.

KNUT BARR.

Statistik för hushållet.

Mot insändandet af 1 kr. i frimärken till Iduns Tryckeri-Aktiebolag Specialafdelningen System, Bryggaregatan 17, Stockholm, erhållas franko 25 st. statistikkort. (Se artikeln i ämnet i Idun nr 1 och 2!)

Det nya Fenixpalatset

STOCKHOLM HAR FÅTT SIG tilldelad den tvifvelaktiga äran att framför andra storstäder vara de dyrbara guldkrogarnes stad. Numera torde dock våra åt Backus och Lukullus helgade lyxrestauranger ej vara mera dyrbara än hvad som existerar med motsvarande lokaler på kontinenten, där man mångenstädes öfverbjuder hvarandra i krogpalats med den mest raffinerade utstyrel.

Till exempel: "Rheingold" i Berlin.

Det kan ju ej förnekas att vi blifvit en smula bortskämda just här hemma med afseende på trefliga utelokaler. — Vi lära ju inte vara vidare styfva i psykologi, enligt en omdebatterad auktoritets ord, men så pass drifna psykologer äro vi i hvarje fall, att vi genomskåda den källarmästare, som bjuder oss hedra hans bord i enkla lokaler, vi mistro hans mats godhet och hans viners äkthet, emedan den valuta han fordrar af oss är blygsammare, än vi med våra öfverintecknade fastigheter finna förenligt med vår ära som skuldsatta medborgare.

När man tänker på gamla operakällarens björkbord och släta väggar samt med en armatur, som på "stenborgarnes" tid bestod af talgljus eller i märkligare stunder af vaxljus i små lampetter och anspråklösa takkronor, och så jämför med den smakfulla monteringen i de nutida Stockholmsrestaurangerna på modet, måste vi säga oss, att vi blifvit ett ovanligt fint folk, våra urfäder grottinvånarne till trots. En annan fråga är, huruvida vår tids stockholmare ha lika roligt eller roligare i de eleganta lokalerna, än hvad stockholmarne i forna dagar hade på sina kära krogar, kring hvilka sägnen och dikten sprida ett så romantiskt skimmer.

Om man får tro

BYGGNADENS YTRE

"den gamla goda tidens" lofprisare kunde man då vara glad och god på ett sätt, som vi nu ej ha en föreställning om. Då var löjet oförfalskad, sinnet ljusst och njutningen utan malört. Nu lär det vara tvärtom. Man kan ju tvista om sanningen häraf.

I dagarna har emellertid Stockholms jeunesse dorée fått en ny samlingsplats i det nyöppnade Fenixpalatset, som ingalunda behöfver stå tillbaka för sina fina konkurrenter kring operan och på Blasieholmen.

Det stora konsertkaféet i hvitt och guld och med sina hemtrefliga sidogallerier, där man kan se utan att ses, är något i sitt slag nytt för stockholmarne. Den mahognyinredda matsalen, med plats för 110 gäster, bjuder på en gedigen elegans, en amerikansk bar lockar med ypperliga drycker, en bierstuga inbjuder till glada på-tu-man-hand vid skummande ölsejdlar o. s. v. Festvåningen tjusar med smakfulla rumsinredningar, och man ser i andanom alla maskerader och festbanketter, som där skola bära vittne om Stockholms njutningsglada element.

Nere i källarvåningen stå ypperliga källanor till förfogande och uppe i palatsets öfversta våning finnas biljardsalonger af modernaste typ. Hvad vill man mer begära!

Som byggnadens insiktsfulle och spirituella skapare står

arkitekten Hj.

Westerlund, och det kräfvande byggnadsarbetet har utförts under ledning af hrr Rolf Wessman och Per Nilsson.

Bland de många leverantörerna märkas i främsta rummet Myrstedt & Stern, Nordiska kompaniet och Nordiska möbleriaktiebolaget, som lämnat ett i minsta detalj förstklassigt arbete.

Etablissemanget ledes af direktör F. Svanberg, hvars erkända skicklighet lofvar godt för Fenixpalatsets popularitet hos de kräsna stockholmarne.

KONSERTSALEN

KAFÉET

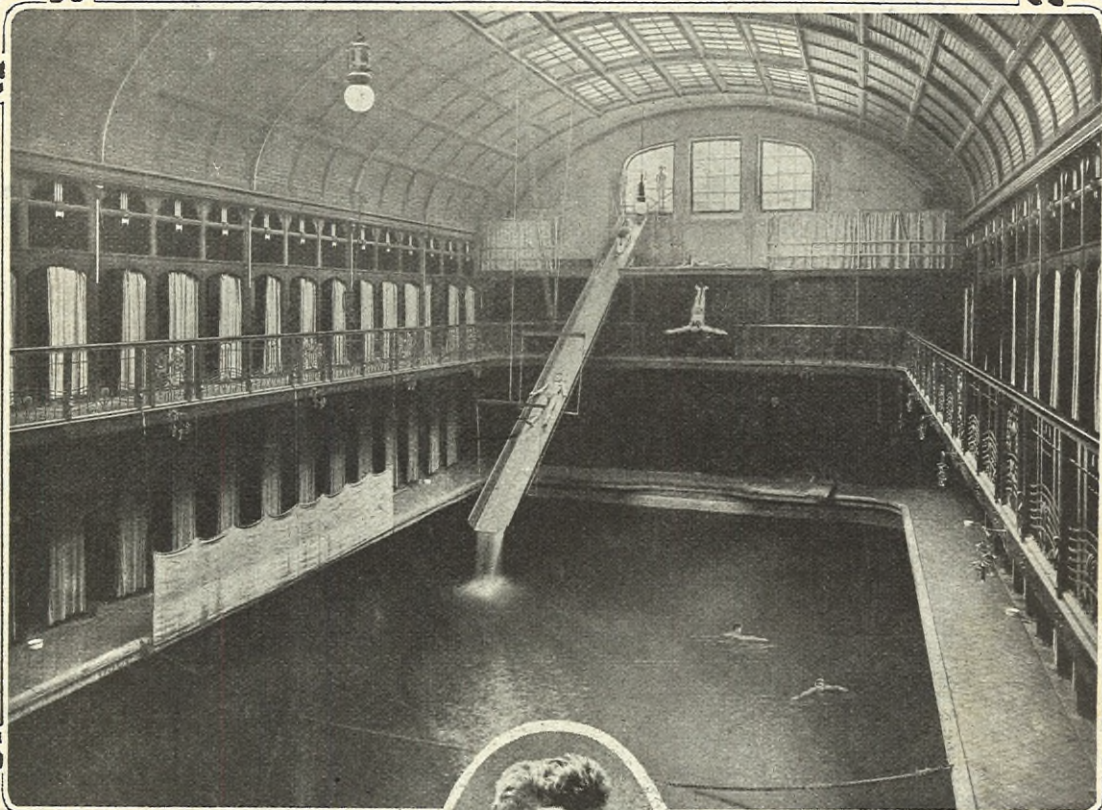
ÖLSTUGAN

MATSALEN

Dåra simmerskor

EILA EKLUND

SONJA JONSSON

MÄLARBADETS

SIMHALL

ERIK BERGVALL

Hur de träna för

Olympiska spelen.

DET ÄR TRE GRENAR AF MODERN SPORT, i hvilka kvinnan kan aktivt deltaga under Olympiska spelen, nämligen gymnastik, simning och lawntennis.

Ifriga förberedelser pågå också för att våra kvinnor värdigt må kunna deltaga i dem, och om också kanske den kvinnliga skickligheten i tennis här hemma är mindre betydande, kan man däremot våga det påståendet, att Sverige i fråga om de båda andra idrottsgrenarne skall bli väl representeradt.

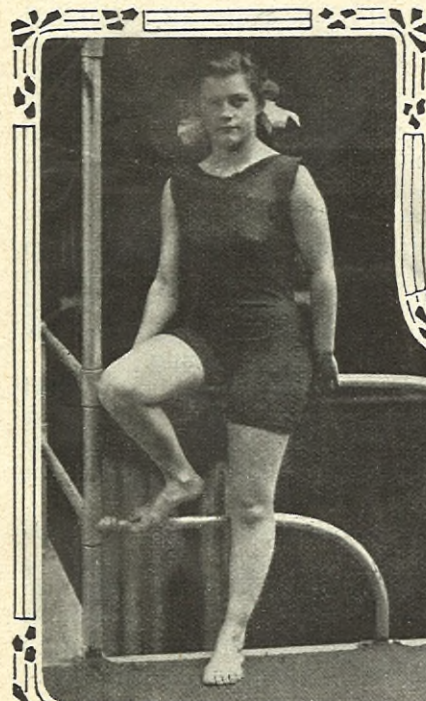
Ej minst gäller detta simningen, hvilken såsom täflingsidrott betraktad bedrifvits här i närmare tio år, medan förut för damer funnits endast de bekanta magisterproven. Det var den välkända Stockholms kappsimmingsklubb, hvilken först tog sig an kvinnornas intressen inom simsporten, och den har härpå nedlagt ett förtjänstfullt arbete. Man började härvid med hoppen, medan den egentliga kappsimmningen kom något senare.

Nu äro spelens simtäflingar för damer tre till antalet, nämligen så kallade raka trampolin hopp, kappsimning 100 meter samt lagkappsimning 400 meter, med fyra damer i laget, hvilka hvardera simma etthundra meter. Det är förnämligast i kapptäflingen Sverige har chanser, enär vi i densamma kunna sätta in ett dussin ungdomar, som äro mycket goda. Utom Sverige finns det ett par länder, som ha hvardera en god simhop-

perska, men misslyckas hon, är resp. landet borta ur pristagarraden. Vi ha så många, att åtminstone ett femtal böra kunna lyckas bra.

I kappsimmningen ligga vi något efter exempelvis ett sådant land som England, där den kvinnliga kappsimmningssporten idkats med stort intresse under många år och är särdeles stark. Äfven i Finland finnas duktiga kappsimmerskor, hvilkas bästa representant i somras vid ett tillfälle besegrade vårt främsta namn på området. Men det var blott med en femtedels sekund, så att det försprånget skola vi nog taga igen i vinter, tack vare den ordentliga träning, som nu igångsatts.

Det är Olympiska simkommittén — hvilken ordförande är redaktör Erik Bergvall i Stockholm, sedan åtskilliga år tillbaka den svenska simidrottens ifrigaste kraft — som ordnat detta arbete. Träningen äger rum i Mälarbadets magnifika simhall hvarje söndag kl. 1 och på tisdagarna kl. 8—9, hvarvid simläraren Lundberg tjänstgör som instruktör. Ett helt dussin och ibland ännu flere unga damer deltaga häri, arbetet bedrifves med synnerligt allvar, lif och lust, och de framsteg, som göras, måste betraktas som goda. Träningen tillgår så, att de deltagande hoppa ett femtal gånger hvar från trampolinen, hvarvid de underkastas en ytterst noggrann kritik, därefter öfvas simning (densamma som kappsimmarna nu för tiden använda, eller den så kallade kastsimningen, på engelska trudgeon) och till slut tar man sig en allmän kappsim-

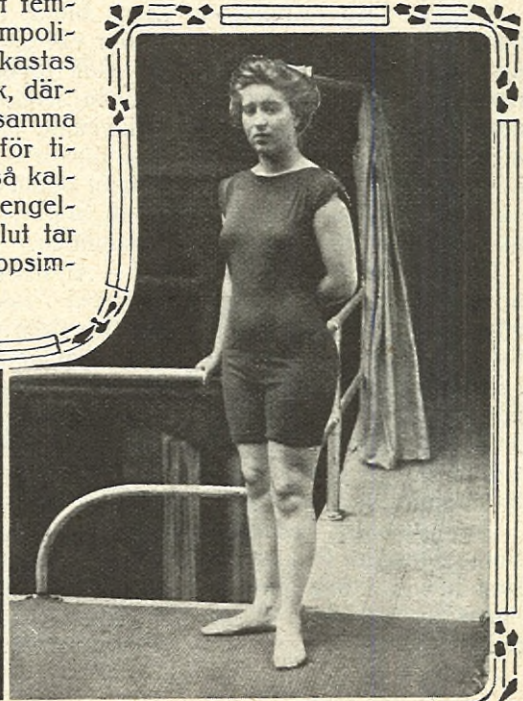
GRETA JOHANSSON

USA REGNEL

ELSA REGNEL

ELSA ANDERSSON

ning ett par eller flere bas-sänglängder.

För att nu tala litet närmare om de mest framstående bland våra kvinnliga simmerskor, så märkes först fröken Greta Johansson, den kanske mest lofvande af dem alla. Hon är ännu unga flickan, endast sjutton år, men har icke desto mindre under ett par tre år legat med i teten inom den svenska kvinnliga simsporten. I fjol vann hon svenska mästerskapet för damer — det främsta priset och den förnämsta täflingen för året — och det ej blott i så kallade raka hopp, utan äfven i kappsimning etthundra meter, således i båda de täflingsgrenar, som stå våra simmande damer öppna. Hennes stil präglas af stor hastighet och fart, är fin och behaglig och väl utmejslad i alla detaljer. Man har också godt hopp om, att densamma under hr Lundbergs intresserade instruktion under denna vinter skall bli ännu bättre.

Så ha vi systerarna Regnell, af hvilka den äldre, Lisa, är veteranen bland våra simmerskor och den som de andra se upp till som ett slags själfskrifven, om ock ej officiellt utsedd, ledarinna af kottieriet. Hon har nu varit med i leken snart tio år, och har därunder samlat en erfarenhet som både för henne själf och hennes kamrater är synnerligen värdefull. Om hon också ej eröfrade det sista mästerskapet, är det icke desto mindre många, som anse henne vara vår bästa simhopperska. Hon har för öfrigt tagit många pris och nu senast segrade fröken Regnell under hård konkurrens på en täflingsfest i Finland. Hon hoppar med utmärkt fart och en längd, som öfverträffar de flesta herrars, samt är en kraft som alltid kan och måste räknas med. Hennes syster Elsa är också en god hopperska med kraftig stil, som under några år varit bland de främsta pristagerskorna på våra inhemska täflingar.

Fröken Elsa Andersson är en bland de uppåtgående stjärnorna, som under det sista året gjort betydande framsteg. Hon förvånade med sina vackra hopp vid de senaste damtäflingarna i höstas, då det visade sig, att hon var nog så farlig för sina vänner och konkurrenser. Och som hon ännu befinner sig i de härliga tonåren, har man helt visst åtskilligt att vänta af henne i framtiden.

Kommer så fröken Ella Eklund — en tjuguarig, som ett år tagit mästerskapet i raka hopp, och hvilkens kanske mest karaktäristiska sportegenskap är det lugn, som är så särskildt värdefullt i all täfling. I sådan hoppar hon därför i regel bra, och det kan mycket väl hända, att hon kniper sig en medalj vid spelen. Fröken Eklund var också med till Finland och blef där pristagarinna.

En specialist på kappsimning är fröken Sonja Jonsson, hvilken icke deltagar i hopp. Hon är nära nog jämgod med fröken Johansson och har stora utvecklingsmöjligheter.

SPORTSMAN.

FURSTINNAN MERTSCHESKY-DORIAN.

Furstinnan — Skaldinnan.

Ett Parisminne af Wentzel Hagelstam.

NÄR JAG TRAFFADE HENNE första gången, var det på ett ställe, där man allra minst hade väntat att få se en furstinna. Det var hos "Père Frédéric", en artist-cabaret långt borta i en utkant af Montmartre.

Den lilla krogen kallas så efter värden, en jovialisk, vacker gubbe med brinnande bruna ögon och ett långt hvitt skägg. Kärt barn har många namn: fader Frédéric's källare heter också "Le Lapin agile" (den lifliga kaninen) eller "Cabaret des assassins" (lönmördarnas härbärgel).

Det sista namnet med dess hemska klang har icke tillkommit som ett omotiveradt skämt, utan har verkligen sin dystra anledning. Innan fader Frédéric ännu hade öfvertagit krogen, utgjorde den ett stamtillhåll för "apacherna", de lösdrivare, stråtröfvare och banditer, som nu i många år varit ett blodigt gissel för Paris, utan att ordningsmakten lyckats få bukt med dem.

Père Frédéric tyckte icke om sådana gäster i sin stuga. Så snart han blifvit herre på stället, förvandlades det till en fristad för fredliga småborgare och fattiga artister. Men då apacherna sågo att de icke längre voro välkomna i "lönmördarnas krog", beslöt de att hämnas. En höstnatt samlades de i skock och anföll huset. Från fönstret i sitt sofrum en trappa upp kunde fader Fré-

déric se deras svarta skepnader, rörande sig likt hungriga vargar i den öde gränden, och han hörde den järnsmidda krogdörrens knaka under apachernas ansträngningar att bända upp låset.

Sakta öppnade Frédéric fönstret och sköt med sin revolver på måfå ut i mörkret. Ulfvarna i människohamn gifvo sig på flykten, rädda för sina lif, men en låg klagande och förbannande kvar på platsen. Han hade fått kulan genom ryggen.

Det skottet hade så när kostat fader Frédéric några månaders fängelse, men på grund af den allmänna indignationen mot apachernas släkte slapp han med böter, så mycket hellre som banditen ej hade satt lifvet till.

Sedan dess skyddas "Lönmördarnas krog" af förstärkt polisvakt, och apacherna ha ej mera återvänt dit. Frédéric har döpt om krogen till "Den lifliga kaninen" och gifvit den en viss prägel af konstnärlighet och kultur.

Père Frédéric är artist. Det kom han själf underfund med först på gamla dagar. Han hade ursprungligen varit en ambulatorisk fiskhandlare. Vår och sommar, höst och vinter sköt han sin lilla handkärta gata upp och gata ned, ropande ut sin vara. Han ropade med klangfull stämma, ty han har en vacker sångröst.

En dag tog naturen ut sin rätt och han blef sångare på allvar. Han lade sig till med den lilla artist-cabareten i en utkant af Montmartre. Där sitter han och sjunger med brinnande ögon, ackompanjerande sig på lufa medan hans hustru och fullvuxna dotter servera gästerna.

Fader Frédéric har en rik repertoar. Han sjunger gamla romanser, folkvisor och moderna franska sångkompositioner. Hör honom sjunga "Le bon meunier" (snickaren, som gör likkistan åt sin älskade) med de gripande orden af den utmärkte franske skalden Moréas! Som endast af äkta konst röres man vid Père Frédéric's fina och känsliga fördrag. Han är en af dessa egendomliga, på sitt sätt öfverlägsna bohème-konstnärer, som man träffar endast i Paris och där för det mesta på nattkaféerna, en diletant af Guds nåde.

Och i samma originella stil som fader Frédéric själf är den publik, som omger honom i synnerhet den del af krogens gäster, hvilka komma dit för att låta höra sig. Det är diletanter från gatan, egendomliga typer, utrustade med en eller annan talang.

"Hvem vill låta oss höra någonting vackert i afton?" ropar Frédéric. "Du eller du!" säger han och viftar med handen bort mot bänkraderna, "träd fram och ställ inte ert ljus under ena skäppol!"

Och där står plötsligt midt på golvet en liten anspråkslös sömmerska och deklamerar. Det är själfve Mussets "Mimi Pinson", som med ett långtande hjärta i rösten skanderar hans fransjuka dikter. Och där slår sig en livvets vandringsman i paltor ned vid pianot

och spelar Chopin, så det klingar under källartaket. Den ene af artisterna från gränderna aflöser den andre. Hör på violinen hur den får ton och klang i den unge gossens händer! Han, som för stråken med mästarehand, har blifvit utvisad från konservatoriet för att han i sin fattigdom spelade för bröd på gatorna i Paris. Nu spelar han hos fader Frédéric inför sitt enkla auditorium, som med honom tacksamt delar sina kopparslantar.

Det händer också att han får ett och annat silfvermynt. Han räcker icke ut handen. Man gömmer pengarna i hans slitna mössa, som han lagt ifrån sig på pianot.

Denna lördagsafton föll en gulddukat i den.

Det gick så till. På bänken vid ett af de uppslitna träborden satt en gammal dam, hvars hela uppenbarelse verkade främmande i denna omgivning.

Det var skumt i källarrummet, och från min undanskynda plats i en vrå varnade jag den gamla damen först när hon vinkade fader Frédéric till sig och hviskade med honom. Frédéric gick sedan fram till den unge violinspelaren och tryckte honom någonting i handen. Det var gulddukaten.

Jag fick veta det af fader Frédéric. Han slog sig ett ögonblick ned vid mitt bord och tömde ett glas rödvin.

"Furstinnan gaf vår unge vän en louis-d'or", sade han med strålande uppsyn.

"Furstinnan! Hvem är det?"

"Den gamla damen där i rödt... Känner ni inte henne?... Furstinnan Dorian!"

Alltid på rörlig fot, var Frédéric i detsamma försvunnen, han gaf sina order vid zinkdisken i det lilla förrummet.

Jag betraktade närmare den föregifna furstinnan. Så bisarr hon såg ut i det fattiga skenet från ett litet ljus i glaskupa på bordet! Hon var iförd en hallonfärgad fotsid sammetsklädnad med snörmakeri. På den enkla, nästan torfliga koaffyren satt en liten kokett spetsmössa. I det något färdiga, markerade ansiktet lyste små, skarpa ögon i en skiftning af ljusbrunt och svart. Hennes lilla hand höll en brinnande cigarrett, som flaxade hit och dit, medan hon talade med lifliga gester.

Jag såg då och då hur hennes blick glimmade. Hon verkade som en lysmask i skumrasket här inne.

Musiken dog bort i ett fint utdraget pianissimo, och den unge violinisten vände sig mot furstinnan, bugande sig djupt. Hon nickade till honom, liksom förströdd, och fortsatte sitt samtal vid bordet.

Ett sakta sorl af lågmälda röster fyllde rummet. Hvilket egendomligt rum! Det föreföll mig plötsligt som om jag kommit in i ett mystiskt kapell, där någon hemlig sekt förrättade sin gudstjänst.

Endast småningom började jag urskilja människorna på bänkarna och föremålen här inne, ett för ett. Den stora öppna spiseln af gammaldags ödemarkstyp. Fina, konstnärliga keramikpjäser på improviserade hyllor af simpla brädstumpar. Oljemålningar, akvareller, teckningar af synbart konstvärde och karikatyrer, vänldsamma i tragik eller lyrik. Och slutligen mot den svarta väggen en korsfäst Kristus af gips i öfvernaturlig storlek. Förvridna i ousägliga lidanden äro frälsarens anletsdrag, och hans lemmar ha böjt sig krumma under marternas.

Hvem är väl upphofsmannen till detta bortglömda konstverk? Och hur har det hamnat här i "lönmördarnas herbärge"?

Man vet det icke mera. Gipsen har grånat och spruckit. Hufvudet, som sjunkit mot martyrens bröst, har svarta hål. Där inne bo hvita råttor. De titta ut genom hålen och springa ner på de tryckta skuldrorna, de balansera lätt och vigt utmed de fastnaglade

armarna, och äro så plötsligt försvunna igen, kvarlämnande hos oss, som samlats här, en sinnebild af lif i dödens spår, af glädjen spirande ur sorgen.

"Käre Frédéric, sjung sången om snickaren, som gör kistan åt sin älskade!" säger furstinnan, där hon sitter på bänken under den korsfästa martyren.

"Ja, furstinna," svarar fader Frédéric, "om ni vill skriva i min bok."

När Frédéric så föredragit "Le bon meunier" till sin lufa och mottagit de närvarandes rödda hyllning, hämtar han sin bok och lägger den på bordet framför furstinnan.

Och hon skrifver en dikt däri. Ty hon är skaldinna.

Hon skänker fader Frédéric ett minne i hans stora bok liksom många, många konstnärer stora och små gjort före henne. I Frédéric's minnesbok vimlar det af celebra namn under teckningar och dikter och sentenser.

Den boken ger han mig att bläddra i.

"Men hvem är då den furstinnan?" säger jag "som signerar 'Tola Dorian'."

"Nu skall ni göra hennes bekantskap!" svarar han och för mig bort till hennes bord.

Och snart sitter jag i lifligt samspråk med den gamla damen i hallonröd sammetsklädnad.

Det blef för mig en minnesrik afton. Jag hade blifvit bekant med den celebra skaldinnan-furstinnan Mertschersky-Dorian, hon som genom sin skönhet och sin rika begåfning hade vunnit Victor Hugos hjärta för lifvet. Hennes hand höll han i sin den stund han upphörde att leva.

"Om ni vill veta någonting närmare om mig", sade furstinnan Mertschersky, när hon skulle bryta upp, "så kom i morgon vid frukosttid till mitt hem i Billancourt."

Jag tackade för den älskvärda inbjudningen och följde furstinnan till hennes automobil, som väntade utanför "lönmördarnas krog".

Följande dag vid frukosttid begaf jag mig till furstinnan Mertschersky-Dorians villa i Billancourt.

Jag ringde på. Grindens stora klocka klingade gällt. En tjänarinna skyndade fram genom trädgården, följd af två stora, hvita vindhundar, som skällande rusade emot mig. Tjänarinnan lugnade dem. Nosande och frysande lunkade de vid min sida, där jag gick sandgången upp till huset. Det var en frostig vinterdag, och frusna löf knastrade under mina fötter.

Man behöfde icke anmäla mig. Furstinnan hade redan sett mig genom fönstret. "Kom in! Kom in!" hälsade hon i salongsdörren. "Det är ju en gemen köld, och jag har ingen eldstad här i tamburen."

Några ögonblick hann jag se mig omkring, innan jag följde hennes uppmaning att taga plats i en länstol.

Hvilken bohème-stämning här inne! Dörarna stodo öppna till arbetsrummet och matsalen. Ett arbetsrum med idel stora fönster från golf till tak, istället för väggar. En veranda med ett ord. Långa, mjuka soffor utmed panelen. På dem lågo fyra gigantiska ryska vindhundar, piskande med svansarna. Midt på golfvet ett skrifbord, dignande under pappersluntor, manuskript, öppnade bref och böcker i den skönaste villervalla. I matsalen präktiga skåp af den mest konsfulländade träskulptur. Gammalt sachsiskt porslin på väggarna. En stor öppen spis, sådan man sällan ser i gamla franska hus. Och slutligen salongen: ett halft dussin empire-stolar af mahogny, i gåsmarsch uppradade bredvid hvarandra midt på golfvet. (Forts.)

Santa Teresina.

Berättelse från det nutida Capri af
NILS WILHELM LUNDH.

(Forts.)

TERESINA HADE FÖRÄNDRAT sig i mycket, det såg både signor och signoran. Hon var tystare än förr, hon var arbetssammare, och på en hel månad slog hon inte sönder något glas. Hon stod troget vid sitt palmblad vid glöderna ända tills middagen var färdig, och hon skrattade inte åt signoran som förr. Och ändå kunde inte signoran komma henne närmare.

Signoran var sig lik, hon klagade och suckade hela dagen när hon inte trätte med grannarna, och Teresina bet ofta sina små läppar samman och blef än blek än röd, medan hon lyssnade. Ja, hon hatade signoran med hela sitt lifliga barnhjärta — men hon behärskade sig, och hvar gång hon ville bryta ut och rusa in till Sebastian för att skvallra om, hur signoran åbakat sig för grannarna, steg madonnan med barnet fram i hennes tankar, och hon böjde sig ödmjukt, och tvang sig stundom till att kyssa signorans hand. Madonnan hjälpte henne inte endast med att hålla hatet inom starka dammar. Äfven jungfru-barnets brådmogna beundran för signor Lomboni, mannen, behärskades envist af den vilja, som Teresina sades ha fått efter sin moder, stembärskan. Ja, fast Teresina nu visste, att signor Lomboni var en "dålig människa", som gjort signoran mycket olycklig och som inte hade hjärta för de fattiga i Teresa, kunde hon inte göra ett slut på sin hemliga beundran för honom. Hans fasta gång, de korta gesterna, hans köld, hans skarpa ord, som kommo som dolkstötar, allt tjusade henne. Det vulkaniska i hans vredes utbrott, så olik signorans ständiga gnat, kom henne att bäfva och frysa, och ingenting värmdde henne så som en handtryckning af honom. Men hade hon förut sett honom in i ögonen med underkastelsens hela jublande visshet, så sänkte hon nu sin blick och betvang sig. Han var så stor i sin ondska och hon så liten i allt, det kände hon, och de tillhörde ju heller inte samma värld. Och därför höll hon också sin spirande jungfruliga kärlek hemlig, och madonnan var den enda, som härskade öfver hennes vilja och kraft på godt och ondt.

Om kvällarna smög sig Teresina ned i klosterträdgården och tände den simmande lilla vecken vid madonnans fot. Och hon bad, hon bad. Hon var så fördjupad i sin ensliga andakt, att hon inte såg, hur allt så småningom förändrats rundt om i trädgården.

Dagen efter det hon sått sin madonna i nischen, hade kvinnorna som vanligt kommit till platsen för att tömma dagens sopor på högen. Då hade en af dem sett madonnan strax invid inne i muren, och förundrad hade hon ställt ner sin börda.

— Hur har madonnan kunnat komma hit! — sade hon.

En af kvinnorna tömde resolut ut sina sopor på det gamla stället.

— Det är dumheter! — sade hon gäckande. — Det är väl gatsoperskan, som tror, att madonnan kan göra rent, där inte kvasten kommer någon väg. Nå, bättre renhållningshjon än madonnan kan man väl alltid få!

De andra kvinnorna ryste till vid dessa ord och tömde sina sopor en god bit borta från den stora högen. Och en var det, som bar sin korg hela vägen nedför Santa Teresa för att tömma den i den lilla klyfta, som var

VIA TIBERIO.

stadens skräphög. Hon blef inte utskratad, och dagen efter fick hon sällskap dit ned. På tredje dagen var där bara den första gäckande kvinnan som fömde sina sopor inne på klostergården, och det fick hon höra af. På kvällen, när Teresina haf sin stund vid madonnans fot, brann ännu ljuset flera fimmar, sedan hon lämnat platsen, och de häpna kvinnorna skyndade dit ned och korsade sig, då de sågo, att madonnan hade fått sitt ljus och olja på lampan: Var det ett under, detta? Var det en vink från ofvan? De önskade hvarandra godnatt, men en stund senare kom en af dem ner med en stor korg. Hon smög sig in på gångstigen mellan murarna och såg sig skyggt om som en tjuf. Hon hade en spade och gräfdde snart i högen. I nattens mörker — madonnans ljus hade nu slocknat — förde hon en hel mansbörda ur Santa Teresa och ned till stadens sophög. Under de följande nätterna kom hon tillbaka och var nu inte ensam. Nu torde inte ens den gäckande kvinnan komma med sopor till den öfvergifna gamla brunnen.

Det blef snart spordt, att det var stenbärerskans Teresina, som burit madonnan dit, och då kunde man förstå, att det inte varit med någon biasikt, som bilden kommit till, nej, det var en vink från ofvan! Detta var en helig plats, som inte fick orenas med sopor! Den kvinna, som kallat Teresinas madonna för renhållningshjon, fick själf bekväma sig att gå och rödja där, alla klostrets kvinnor lågo efter henne, och hon fick slita som en liten åsna för att få en lugn stund. De voro väl tio, som offrade ett par timmar hvar dag för att göra platsen kring brunnen fri, men det tog dagar och veckor, innan hela ruinen af brunnskaret kom i dagen. Brunnen var ännu fylld till brädden sedan hundra år, men det var inte trasor och orenlighet längre, det var den svartaste mylla. Nu kommo karlarna till hjälp — korg på korg langades upp och gick till klostrets alla små täppor och vingårdar. Det väldiga, djupa karet tycktes bottenlöst, och där fanns nu ingen täppa, som inte fått sig ett nytt och fruktbart land för ärtskockor och sallad, och ingen hade sett en så svart jord förr — ingenting kunde heller stå högre i pris härute på klippön.

Så hade ändå kvinnornas fromma arbete lönat sig, och karlarna, som nu anbragt ett nytt hissverk till brunnen för att få upp allt, korsade sig också, hvar gång de gingo förbi murhålet, där Teresinas madonna hade sin plats. Slutligen skrapade spadarna mot stengrund, och där fanns inte mycket kvar att hämta upp. Af de sista korgarna jord formades en ställig rabatt kring brunnskalets marmorflisor, där reliefen af ängelns vinge stod fri och rentvagen upp mot hissverket. Och af alla de blommor, som redan slagit ut i den goda jorden i klostrets yttre vingårdar offrade hvar

familj sina vackraste — på en dag fördes doft och färgrikedom kring den gamla brunnen, liljorna slog ut sina hvita kalkar, nejlilkorna och heliotroperna doftade, och ett lifet rosenräd var redan i färd med knoppar.

Alla talade om undret i Santa Teresa. Trädgården var nu så putsad och fin därinne, och bänkar hade ställts dit. Kvinnorna kunde inte förstå, hvarför de inte förr kommit att tänka på, hvilken oskaffbar, fridfull plats de haft strax utanför dörrarna, och detta hade själfva madonnan behöft visa dem! — Nu gingo de med glad hjärta den långa vägen till stadens stora sophög, och de höllo sin inre gård i helgd. Hyfvelspännen sopades ordentligt bort och ringlade inte mera upp bland orangeträdens grenar, gräset växte tappert, och barnen lekte nu hellre här än i de smutsiga portgångarna.

Men under en kvällstimme blef det tyst under kronorna, och kvinnorna förde hem sina barn — det var då den lilla lågan fändes i murhålet vid madonnans fot. Teresina hade sin bönestund, och alla smögo bort, ty barnet skulle ha fred, det var ju genom henne, som undret skett, Santa Teresina!

Teresina hade nog märkt, hur fint och putsadt allt blifvit, och brunnen med ängelns vinge, som stått upp, gladde henne för den heliga jungfruns skull. Hon var glad öfver att det blifvit som hon drömt under månsskenskvallden då blommorna kommit i en hel flod ned från Monte Tiberio för att kranza den öfvergifna brunnen. Ja, den var ju utsinad, fast den nu åter öppnats, men blommorna rundt om tycktes vattnas af osynliga händer och allt var så vackert och skuggigt, och solfläckarna vandrade som krusningar och små vågor öfver den kratade gången.

Men i nästa ögonblick glömde hon allt och sjönk djupt i sin brinnande bön. Hon svärade ännu för signor Lomboni, men hon ville bedja sig fri från detta svärmeri, som oroade det unga sinnet. Gång på gång upprepade hon för sig själf att han var en dålig människa, som aldrig varit god mot signoran! Han var en dålig människa, som ville sälja Santa Teresa till främlingar och drifva bort de fattiga! Om inte den heliga jungfrun ville taga bort hennes syndiga känsla för denne man, så skulle Hon väl kunna ge Teresina kraft att hålla den gömd och nere som i en djup grotta, ett mörkt fängelse! Aldrig skulle han få veta eller ana, att hon tänkte på honom, nej, aldrig! Madonnan skulle ge henne kraft att komma ifrån honom.

I sin brinnande bön bad Teresina också om kraft att behärska sitt hat, ty hon hatade signoran, hon visste inte hvarför! Signoran hade ju burit så mycket sorg, hon var säkert ingen dålig människa, och ändå hatade Teresina henne. Hon hatade hennes klagande röst, hennes tunga steg. Och signorans smekning var som en groda på kinden, tyckte Teresina. Ändå ville hon kyssa signorans hand och göra, hvad denna befallde, ja, hon ville det! Hon ville hålla sitt hat nere i samma mörka fängelse, där det hemliga svärmeriet var gömdt. Där var ett sådant kok i blodet, det var som rusande rött Caprivan, det ville drifva henne till kvinna, fast hon bara var tolf år. Och den heliga jungfrun var den enda, som skulle kunna frälsa henne, det kände hon, den heliga jungfrun var den enda man kunde vända sig till i hjärtenöd, det hade nunnorna i fattigskolan sagt, och det var sant, det kände Teresina.

Hon slog ny olja för madonnans fot och tände den lilla veken. Och hon bad, hon

bad, som endast en förstande liten barnamun kan bedja. Hennes panna var klar, och i hennes blick lyste den goda viljan som en solig klippa högt öfver golfven.

Året gick, och signor Lomboni märkte med förvåning, hur en del af hans Augiasstall blifvit rensadt därefter.

Det hade slagit fel med hans planer för "Hvita grottan". Ingen hade vågat teckna större belopp på hans lista, och kostnaderna för öppnandet af den trånga passagen till grottan samt den elektriska belysningen skulle inte kunna uppvägas af det guld, som turistströmmen inom de närmaste tre åren kunde föra till denna silfvergrotta, som till på köpet hade en så fruktansvärd rival som Blåa grottan. Denna sistnämnda hade nu en gång för alltid blifvit det stora bläckhorn, i hvilket främlingarna läto stoppa in sig som flugor, och inga vykort gingo ju så bra som den blåa grottans blåa. Hela Capri stod i denna grottas tecken. Den underbara, solskimrande gröna grottan, den röda korallgrottan, sirenernas grottor voro endast som barnsagor — de lågo också liksom hvita grottan alltför långt borta från Stora Marianan. Men Blåa grottan hade sin historia, den var lärörök — här hade nämligen kejsar Tiberius badat, och detta kunde turisten nästan ta på, ty den underjordiska gången dit, som rasat för många hundra år sedan, kunde man få se med egna ögon. Hvad mer, om denna grottas inlopp sjönk i hafvet, det skulle snart sprängas, så den blef hög och bred nog. Röda grottan var inte så röd och hvita grottan inte hvit som blåa grottan var blå, det var den sistnämndas styrka, och ingen skulle någonsin med framgång kunna ta upp konkurrensen med Grotta Bleu, det gick också så småningom upp för signor Lomboni. Han hade låtit sig förledas af en dröm, men nu ref han sönder sina gamla kalkyler och ville koncentrera sig på Santa Teresa — Hotell Santa Teresa! Med detta skulle han väl ändå kunna ta lofven af Hotell Grotta Bleu och alla de andra. I Santa Teresa hade dock Capris hjärta slagit. Det hade sin historia, och det började nu också få sin idyll!

En sak skrämde dock signor Lomboni. Det var feberspöket. Santa Teresa hade nu länge haft dåligt namn om sig. Här var en feberhärd, sades det. Och signor Lomboni gick på en uppläktsfärd genom alla de smala korridorerna, salarna och kamrarna. Här fanns remnor så breda, att han skulle ha kunnat sticka hela armen in, om de inte varit fullproppade af trasor och skräp. De fattiga följde honom i en tafsande grå flock från korridor till korridor, och de sågo bönfällande upp mot honom — de trodde, att han kom för att drifva ut dem med det samma.

(Forts.)

KAKTUSMUR PÅ CAPRI.

Wettergren's KAPPOR & KOSTYMER

OMSORGSFULASTE ARBETE STIFULA MODELER ERHÅLLAS I DE FESTA KAPPAFFÄRER I RIKET

OFVANSTÅENDE FABRIKAT finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Den ömtåligaste mage för drager med lätthet och tillgodogör sig Vasens (f. d. Nordstjärnans) svenska Järnpreparat "Ferro".

Patent. Hafregryn och Hafremjöl

Gyllenhammar Känner ni trötthet, behöver ni krafter, åt hvarje frukost GYLLENHAMMARS pat. Hafregryn och Hafremjöl - tröttheten försvinner.

BÄST ÄR EKSTRÖMS JÄSTMJÖL ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK

A.C. SVENSSONS KNÄCKEBRÖDSBAGERI GÖTEBORG SVERIGE Äkta Göteborgs-Knäckebröd.

Pannkakor, Plättar och Kött-Bullar Lagermans Bakpulver Tomten

KALMAR ÅNGKVARNS HAFREGRYN.

Tionde häftet af "Moster Emmas" väfbok, antika, lättväfda mönster i fyra skift.

Beredning: Tapiokagrynen få koka i vattnet tills de äro klara, då de vridas genom musslin och afredningen hälls i consomme.

Smördeg: 75 gr. mjöl, 1/2 dcl. vatten (knapp), 125 gr. fint smör, 40 gr. fin, riven ost.

Till pensling: 1 äggula. Beredning: Mjålet siktas och utröres med så mycket vatten, att det blir en lagom hård deg.

A la daube på hummer (f. 12 pers.). 3 humrar (på 4 hg. st.), 5 lit. vatten, 2 hg. groft salt.

Till garnering: 1 hårdkokt ägg, 1 tryffel, persilja, salad.

Beredning: Hummern lägges med huvudet före - den dör då genast - och får koka 15-20 min.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; lökdolmar med brynt potatis; mjölk; Consommé à la Idun med smördegskaffe eller te med scones.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt blodpudding (rester från lördag) med lingon; mjölk; kaffe eller te.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillgratin; kaffe eller te.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff à la Rydberg; mjölk; kaffe eller te.

RECEPT: Consommé à la Idun (f. 12 pers.). 40 gr. tapiokagryn, 1 1/2 kkp. vatten, 2 1/2 lit. klar consomme, salt, cayenne.

OXYGENOL MED VATESUPEROXID Är öfverlägset öfriga munvatten i mekaniskt rensande förmåga.

Herrarn Annonörer torde beakta, att de genom "IDUN" träffa hela den stora burgna och köpstarka publiken öfver hela landet och främst de vid alla uppköp så godt som allenarådande husmödrarna.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 1/2 lit. buljong, 1/2 lit. grädd eller god mjölk. Beredning: Om steken är frusen, bör den ligga i mjölk eller dricka, tills den är nätt och jämnt upptiad.

Mosspudding (f. 6 pers.). 4 äggulor, 1 1/2 dcl. scherry, 120 gr. socker, skal och saft af 1 citron, 5 blad gelatin, 3 msk. varmt vatten, 3 dcl. tjock grädd.

Gratin på buljongskött (f. 6 pers.). 4 hg. befritt buljongskött, 1-2 rödlökar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 dcl. köttsky eller buljong.

Gratin på buljongskött (f. 6 pers.). 4 hg. befritt buljongskött, 1-2 rödlökar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 dcl. köttsky eller buljong.

Gratin på buljongskött (f. 6 pers.). 4 hg. befritt buljongskött, 1-2 rödlökar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 dcl. köttsky eller buljong.

Fyrtornets RADHES Ansjovis i Ostronsås Erkändt bästa inläggning. För finsmakare!

SINGER C:O SYMASKINS AKTIEBOLAG Filialer i alla större städer.

Blommar från Rivieran. Insänd kr. 1,20 i sv. frim. till Signora Laura Lindholm, Corso Mentana nr 29, Genova, Italien.

Ferrin Bästa järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrives af många läkare.

Tabletter. Fås på apoteken.

5:te upplagan af Johan Nordlings Beethovenroman QUASI UNA FANTASIA Pris 4 kronor.

"Höstens hittills mest betydande svenska roman och en af de i djupare mening intressantaste från senare tiden."

"Genom detta arbete har Johan Nordling, som numera står i främsta rummet bland våra skönlitterära författare, vunnit en fullständig succés."

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER Rikhaltiga variationer. Begär pris. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl Hofleverantör. Försäljning-magasin: Beridarebangatan 27, STOCKHOLM.

Bäcksin's Amerikanska Jästpulver. Drygt - Billigt - Verkningsfullt. Hvarje morgon nybakadt hvetebrod lika tort som kaffet kokar.

Sejon

Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

Fisk med ägg och ris (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. risgryn (150 gr.), 1 1/2 lit. vatten, 1 msk. salt, rester af kokt fisk, omkr. 4 dcl., 4 ägg, salt, hvitpeppar, 250 gr. smör, smält.

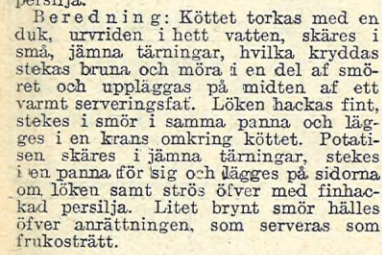
Beredning: Risgrynen sköljas, påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka hastigt, tills de blifva mjuka eller omkr. 15 min. De upphållas genast i durkslag, öfverspolas med kallt vatten och insätts i varm ugn. De omrörs ofta med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten afdunstadt. Äggen hårdkokas, få kallna och hackas fint. Fisken rasas med gaffel så fin som risgryn. Ägg och fisk blandas väl med grynen och afsmakas med kryddorna. Kan också garneras med äggulorna finhackade och smöret hålles öfver.

Biff à la Rydberg (f. 6 pers.). 3 hg. biffkött, salt, hvitpeppar, 1 portug. lök, 1/2 lit. kokt, kall potatis, 4 msk. smör (80 gr.), 1 msk. finhackad persilja.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i små, jämna tärningar, hvilka kryddas stekas bruna och möra i en del af smöret och uppläggas på midten af ett varmt serveringsfat. Löken hackas fint, stekes i smör i samma panna och lägges i en krans omkring köttet. Potatisen skäres i jämna tärningar, stekes i en panna för sig och lägges på sidorna om löken samt strös öfver med finhackad persilja. Litet brynt smör hålles öfver anrättningen, som serveras som frukosträtt.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 6.
SVÅR VATTENHÄMTNING.

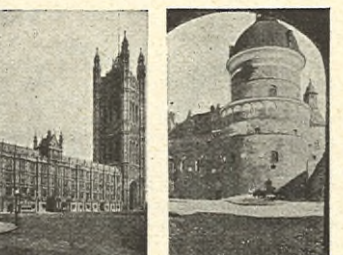
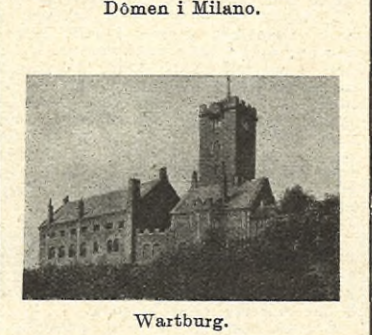
I en gård omgifven af en mur bo tre hushåll i tre särskilda hus, A, B, C, hvilka äro byggda intill muren. De hämta vatten ur hvar sin brunn, A ur a, B ur b och C ur c. Brunnen a och c ligga fritt inne på gården, men b ligger så nära intill muren, att den ej kan kringgås. Hur kommer hvarje husägare till sin brunn utan att korsa sin grannes väg?

Anna H—m.

Lösning insändes under tecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 25 februari 1912. A kuvertet bör angivas pristäfling n:r 6.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad brosch eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

**LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 1.
DE FÖRSTÖRDA VYKORTEN.**

Ett försök skall visa Eder att baljintarne hjälpa mot gissnande träbaljor. Pr ask à 100 st. 1 kr. Skrif genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg

J. G. SWARTZ'
HÖGSTA HVETEMJÖLSTYP

(GROFMALEN) (FINMALEN)

"SNÖFLINGAN" "SVANEN"

J. G. S. NORRKÖPING

Mellins Food

är bästa kraftnäring för svaga, klena barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer.

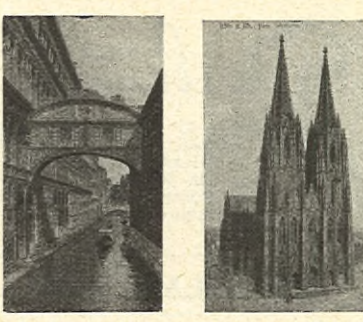
Prenumerera på Idun!

Ännu är det ej för sent att verkställa prenumeration å

IDUN

för det nya året.

Alla nummer från årets början kunna erhållas.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de 25 först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Fru Ida Frankel, Lerum. Andra pri-

set: Fr. Gerda Kjelsson, Östersund. Tredje priset: Fru Anna Uddenberg, Varberg. Priserna 4-25: Herr Fredrik Fonteli, Ystad, Herr Ture Svensson, Lund, Herr Folke Kjelsson, Östersund, Herr Axel O. Ericsson, Östersund, Fru Hilma de Flon, Angelholm, Herr Elof Hedman, Dufnäs, Fröken E. Dahlberg, Simrishamn, Herr Erik Palmén, Wasa, Finland, Fru A. Johansson, Abo, Finland, Fröken Aina Hedman, Dufnäs, Fr. Edit Carlson, Malmö, Fr. Signe Jönsson, Malmö, Herr Sjunne Norén, Kristianstad, Herr E. Philipson, Ståholm, Köping, Fr. Inga Holmlender, Filipstad, Fr. Elsa André, Lessebo, Fr. Frida Grönberg, Torshälla, Fr. Anna Schierbeck, Eksjö, Fr. Amelie Schmiedrich, Lidköping, Fr. Elin Kindberg, Öfveråsen, Lerum, Herr Morten Wærn, Saltsjö-Strängan och Fr. Margit Rosenberg, Stockholm.

**TIDSFÖRDRIF.
GEOGRAFISK UPPGIFT.**

A, ar, an, ba, ben, bo, c, ce, ck, der, en, en, g, gel, ha, i, k, le, lo, lo, m, na, ou, o, r, r, re, rg, s, ur, ur, å.

Af ofvanstående bokstäfver och stafvelser skola 7 geografiska namn bildas. Dessa äro: 1) stad i Tyskland, 2) stad i Ryssland, 3) stad i Spanien, 4) stad i Spanien, 5) stad i Finland, 6) stad i Frankrike, 7) stad i Skottland.

Begynnelsebokstäfverna gifva namnet på en tysk stad. Felix.

BÄTTRE SIDEN ÄN SCHWEIZER-SIDEN FINNES ICKE!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört: Duchesse, Voile, Satin souple, Taffetas, Crêpe de chine, Eolienne, Côtelé, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, sammet och plysch till klädningar och blusar, äfvensom broderade klädningar och blusar i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoff.

LILJEHOLMENS

Stearinfabriks-Aktiebolag
Kungl. Hofleverantör
STOCKHOLM Sö.

Kronljus	Kanalljus
Stakljus	Grenljus
Lyktljus	Julgransljus
Altarljus	Cykelljus

Illuminationsljus

Pianoljus "Splendor" i engelsk typ.

Endast superior och prima ljus äro stämplade "LILJEHOLMEN"

Lättantändliga, vekar enligt svenskt patent N:o 16705

AXA

HAFREGRYN HAFREMJÖL

Det bästa för barnen om de skola blifva friska och starka.

AXA Hafregryn i paketer koka på 3 minuter efter det gröten kommit i kok.

Göteborgs Skolköksseminarium, Götabergrsskolan,
Molinsgatan, Göteborg. Rikst. 7613.

Upprättat av Göteborgs Folkskolestyrelse. — Årtjuter statsbidrag. — Utbildar skolkökslärarinnor. — Kursen pågår 3 terminer — Kursavgiften, 75 kr. Ny kurs börjar i aug. 1912.

Ansökan ställes till styrelsen för Göteborgs Skolköksseminarium och bör vara inlämnad före den 1 maj 1912.

Prospekt gen. fr. Alma Peterson.

Anna Nordin
meddelar undervisning i Läderplastik, Gyllenläder, Porlinsmålning m. m. Drottninggatan 83, 4 tr. Hiss. Allm. Tel. Branneb. 4381.

UNG FLICKA önskar resällskap till Schweiz omkring den 15 februari. Svar till »Neuchâtel 1912», Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg.

Ni kan genom vår undervisning pr korrespondens utbildas Er till skickliga **Zecknare och konstnårlare.**

Vi ha utbildat tusentals personer, som nu inneha förmåliga anställningar. — Begär vårt riktt illustr. prospekt för teckning och konstnårling! Ni erhåller det gratis.

Hermods Korrespondensinstitut,
Österg. 66 C. Dir. H. S. Hermod. Malmö.

Agentur,
passande för damer med stor bekantskapskrets finnes. Artikeln nödvändig för hvarje hem. Svar till »H. S., Iduns exp., Stockholm.

TRÄDGÅRDSARENDE och mindre jordbruk. Större fruktträdgård, vin- och roshus etc. 1 3/4 tim. fr. Stockholm finnes att öfvertaga fr. 14 mars. Svar till »Villasamhälle», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Prenumerera på Idun!

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

ANSPRÅKSLÖS lärarinna, kompetent att undervisa två flickor som skola söka inträde i V klass, får plats genast. Ref. och pretentioner torde uppgifvas S. L. Johansson, Skölvägen.

EN BÄTTERE, frisk, ordentlig och pålitlig barnkär flicka, ej under 24 år önskas att tillse en gosse (3 år). Bör vara kunnig i linneseömmad och hvad som förekommer i ett hem. Ingen gör sig besvär som ingenting kan. Svar Box 40, Skurup.

EN UNG, stadgd flicka erhåller genast plats som lärarinna för en 10-åring i II kl. kurs och musik. Svar med foto., lönepr. och ref. till Kronolänsmän Elmquist, Vickleby, Öland.

FÖR EN SNÄLL och ordentlig flicka finnes plats till värflyttningen i Stockholms närhet såsom skoterska för två flickor 5 och 2 år gamla. Den sökande bör vara sykkunnig, samt kunna lämna de bästa rekommendationer. God lön. Svar till Härads-höfding Aabenius, Karduansmakaregatan 4, Stockholm.

FÖR EN SNÄLL och ordentlig kokerska finnes plats till värflyttningen i Stockholms närhet. Den sökande bör vara kunnig i matlagning och bakning, samt villig och intresserad af sitt arbete. De bästa rekommendationer fordras. God lön och eget rum. Svar till Härads-höfding Aabenius, Karduansmakaregatan 4, Stockholm.

EN hurtig, glad och förständig 20-25-årig flicka från godt hem, van vid arbete och ordning och som verkligen kan och vill utföra inom ett hem förekommande sysslor, får plats som fruns hjälpreda i mindre familj i Skellefteå. Svar med referenser och löneanspråk torde insändas till »Helst musikalsk», Sv. Telegrambyråns Annonsafd., Sthlm f. v. b.

ENKELT OCH ANSPRÅKSLÖS elementarbildad flicka van att undervisa erhåller plats i tjänstemannafamilj. Svar med rek., foto., lönepr. m. m. torde insändas till »Elementarbildad» under adress S. Gumälii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS FLICKA erhåller plats nu genast i liten stilla familj att gå frun tillhanda. Hon bör vara kunnig i vanliga hushållsgöromål. Re-flekterande torde insända svar jämte foto. och uppgift om lönepr. till »A. 1912», Iduns exp. f. v. b.

DEN 15 febr. finnes plats för en ung, frisk, anspråkslös bildad flicka att vara husmoder behjälplig med alla i ett hem för kommande göromål. 2 personers hushåll, får anses som familjemedlem, eget rum, 15 kr. i mån. Svar med foto. till »Dugliga», p. r. Gefle.

PLATS FINNES för en flicka fullt kunnig att läsa läxor med två gossar i 1:sta och 3:d.e klass, samt äfven undervisa dem i musik, för öfrigt vara husmoder till hjälp i inom hemmet förekommande sysslor. (Jungfrur finnes). Svar till »A. M.» Örebro p. r.

FRISK, snäll och barnkär flicka, kunnig i enkel matlagning, bakning, som vill åtaga sig en jungfrus alla sysslor, utom större tvätter, erhåller plats på landet. Svar med betygsskrifter om ålder, ref., fot., samt löneanspråk sändes till »C. V. C.» Barlingbo Järnvägsstation, Gotland.

SOM BARNFRÖKEN erhåller en frisk, ordentlig, anspråkslös, barnkär flicka plats nu genast att med husmoderns hjälp tillse och sköta 4 minderåriga barn. Den som haft liknande anställning äger företräde. Svar till »Barnkär, Sköfde p. r.

UNG, bättre, barnkär flicka får plats i liten familj på landet, att delta i alla inomhus förekommande göromål. Svar med foto., uppgift å ålder och löneanspråk till »Ung frun», Lyrestad.

EN BARNKÄR BÄTTERE FLICKA kunnig i matlagning erhåller plats 24 april att med husmoderns hjälp sköta alla göromål (ej skurning och tvätt; elektr. ljus, varmljedning). Svar till »Ordning» p. r. Trelleborg.

I SÖDERMANLAND å egendom, litet hushåll med tjänare, får bildad hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. god plats. Vid Ny Inack. Byrån. Jakobsbergsgat. 34, 1 tr. ö. g., Sthlm.

HUSFÖRESTÄNDERSKA, bildad, enkel, omkr. 30-årig, af bättre familj, sökes att bestyra bildadt ungarshem. Ref. och foto. till »Våren 1912», Sydsv. Dagbl., Malmö intill den 15/3.

TVÅ ENKLA bättre flickor kunna få plats i äldre familj som husa och kokerska med hjälp till de gröfre sys-slor. — Svar till »Äldre familj», Iduns exp.

Vid Sätters hospital

finnas platser lediga för en Bitr. föreständerska och tvänne Överskoterskor. Lön för den förra 600 kr. för de senare 500 kr. Närmare underättelser meddelas af Överläkaren, Hospitalet, Säter.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor, Stockholm.

ENGELSK eller TYSK barnfröken kunnig i sömmad får plats. Svar märkt »Barnkär», Kiosken, Teatern, Göteborg.

BILDAD FLICKA erhåller plats som barnsköterska. Skriftliga svar med uppgift å familje-örhållanden, löneanspråk och eventuellt relationer sändes advokaten Otto R. Alrutz, Djurs-holm.

Hushållerskeplatsen

vid länslasarettet i Sundsvall kungöres härmed till ansökan ledig. Lönen utgör 500 kronor pr år och allt fritt jämte eget rum. Tillträdet sker den 1 instundande april.

Kompetente sökande, som äro fullständig hemma i både enklare och finare matlagning, bakning, saltning och syltning samt van vid utportionering, torde, med bifogande af frejdebetyg och andra rekommendationer, före den 1 Mars detta år insända sina ansökningar till undertecknad, som äfven lämnar vidare upplysningar.

Sökande som fört innehåft dylik anställning å lasarett äger företräde. Sundsvall den 24 januari 1912.

John Wahlgren,
T. f. syssloman.

Plats som biträdande slöjdlärlarinna

vid Blekinge läns kvinnliga folkhögskola i Ronneby är till ansökan ledig. Lön för tjänstgöringstiden 20 april-1 aug. i ett för allt 300 kr. Utom kompetens i slöjdundervisningen, huvudsakligast sömmad och knyppling, även önskvärd, att sökanden genomgått lekurs å Nääs ävensom att hon kan något biträda med undervisning i svenska eller annat skolämne. Ansökningar, åtföljda af betygsskrifter böra innan den 1 mars vara inlämnade till Styrelsen under adr. Ronneby.

Lärarinna vid folkhögskola.

Vid Västerorrlands läns folkhögskola i Alsta (Medelpad) är plats ledig för lärarinna under instundande sommar-kurs för kvinnor. Undervisnings-tid maj—augusti (4 mån.). Undervisning i vävning och i några teoretiska ämnen (varom överenskommes) samt om möjligt i sång, gymnastik och lekövningar. Lön 400 kr. jämte fri möbl. bostad under skoltiden. Ansökningar ställas till styrelsen böra före den 1 mars vara insända till rektor A. Nordgren (adr. Frånsta), som ock meddelar upplysningar.

Barnfröken,

kunnig i meddelande af sjukgymnastik, erhåller plats i ämbetsmannafamilj i mindre stad i närheten af Stockholm. Svar till »I. V.» adr. Köping.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafrestroms spisar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen upp-värms fullkomligt jämt. Begär pris-kurant, gratis och franko från Bruket, Klafrestrom.

PLATSSÖKANDE

BÄTTERE ung flicka söker plats i treflig familj för att under skicklig hus-moders ledning lära matlagning och ett hems skötande. Ref. på begäran. Svar till »Familjemedlem 1912», Iduns exp.

EN bättre ung Norrlandsk flicka söker plats i godt hem som husmoderns verkliga hjälp. Är van vid alla husliga sysslor. Innehar plats men önskar ombytte. Gärna där barn finnes. Svar under adr. »Familjemedlem», Iduns exp. Stockholm f. v. b.

SÅSOM FAMILJEMEDLEM önskar instundande mars bättre flicka kunnig i matlagning plats i familj där jungfru finnes. Lön önskvärd. Svar till »På-litliga», Strömsund p. r.

Idun GEOGRAFISK OMKASTNINGSGÅTA.

Doil = stad vid Adda.
Rasutine = landskap i Spanien.
Ninggak = stad i Kina.
Ojoild = ö bland Moluckerna.
Polvalesos = stad i Ryssland.
Bykadris = klippan vid Messinasundet.
Fochetorr = stad i Frankrike.
Genoa = sjö i Ryssland.
Schnedd = landskap i Arabien.
Ragilete = fransk besittning i Afrika.

Äro de rätta orden funna, så bilda begynnelsebokstäfverna namn på en svensk stad och slutbokstäfverna namn på en stad i Bajern.
Pour passer le temps.

AKROSTIKON.

Maskad,
Lucker,
Dorotea,
Muren,
Bursto,
Torso,
Motor,
Tummar,
Mulna.

Omkasta bokstäfverna i ofvanstående ord så att nya ord bildas och uppställ dem på annat sätt. Är lösningen rätt funnen, gifva de nya ordens begynnelsebokstäfver namnet på en europeisk stad.

Hux Flux.

BOKSTAFSLEK.

Ämn — i resgev — dammon — nå — ninf — dom — krasmo — malag — hoc.

Kasta om bokstäfverna i ofvanstående fingerade ord, så att verkliga ord uppstå, och ordna sedan dessa till en strof ur en populär sång.

Marika.

PALINDROM.

Vårt rättfram bor i en provins,
Där det rätt mycken skönhet finns,
Men omvänt d blir det, hvad ibland
Vårt rättfram gjorde — ej på land.

Hux Flux.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 5.

LOGOGRYFEN: Sommarlof: sol, Mars, al, ros, mal, mo, mas, Mora, Rom(a), farm, so, orm, mo, sarf, malm, larm, sorl, Lars, larm, mor, far, sal, slaf, Lomma, ram, ramm, slarf.

PROKOPEN: 1) Stegen. 2) Tegen. 3) Egen. 4) Gen. 5) En.

ANAGRAMMET: Skåne: Stina, Karl, Aland, Nora, Eskil.

FÖRVANDLINGSGATAN: Bro, ro, bo, ro, oro.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

B. G. sjunger:

»Pikten känns mig alltför tung
Jag vill endast tänka — tänka
ej å dagens mödor tankar skänka
jag vill bort från dem».

På det viset får ni aldrig 5,000 om året.

G. W. Gofle. Från diktens 15-öresbasar.

Eh. B. Det var en uppbygglig historia, men tyvärr litterärt omöjlig. Evrysakes. Det var mycket allslyssande och allsonande och moln-omflämtade och andra mångstafviga och fina ord, det!

En olycklig. Er historia är lika sorglig som vanig, men limpar sig, som ni nog torde förstå, ej för vårt tidnings spalter.

Arminus. Om dikternas värde för någon annan än författaren våga vi ej yttra oss.

Ensam. Tyvärr är nog berättelsen som ni själf säger »ganska dalg». Det är inte verkliga livet, både still och innehåll äro hämtade från kolportage-romanerna.

En lycklig hustru. Frågoafdelningen är ingen annonsafdelning, där annonser intagas mot betalning. Önskar ni att frågan insattes på vanliga annonsafdelningen?
A. B. C. D. Vi skola införa skissen.

HOLBROOKS CUSTARD PULVER för anrät-tandet af en ytterst delikat, enkelt och lätt tillagad crème, att med fördel användas istället för Visp-Gräde till såväl färska som serverade frukter samt till frukt-compotter, HOLBROOKS CUSTARD till frukt är en alltid välkommen dessert. Säljes i väl sorterade specialaffärer till 1 kr. pr burk. Finnes ej Holbrooks Custard hos Eder handlande, tillskrif undertecknad, som ansvarar hvar det finnes eller om 1 kr. insändes sänder en burk fraktfritt. Partilager för Sverige hos A. E. LJUNG, Malmö.

Broderier.

(Bästa fabrikat, håller ut tyget).

Specialité: För finare Linneseömmad, Brudutstyrslar, Babyutstyrslar. Stort urval af modeller. Knyplade irländska valencien-spetsar och alla till-behör.

B. Nomell, Biblioteks g. 5, Stockholm.

EN 22 års bildad flicka, önskar plats den 1:sta eller senast den 15 mars som hushållsbiträde eller ock i bättre familj att gå frun tillhanda. Helst i stad. Har genomgått hushållsskola. Svar till »Familjemedlem A. B.», Johansfors.

ELEMENTARBILDAD och musikalsk flicka önskar plats som sällskap och hjälp i sin familj eller hos en sam dam. Svar till »18 år», Iduns exp.

FLICKA af god familj önskar plats att hjälpa till vid skötsel af barn samt biträda vid inomhus förekommande göromål. Svar till »20 år», Odeshöj.

SLOJDLÄRNÄ, INNA, utexaminerad fr. högre handarbetsläroinnesem. söker plats. Van vid väfn. Svar till »Skickliga», Iduns exp.

SOM VÄRDINNA eller husföreständarinna söker bättre flicka plats, fullt kunnig i ett finare hems skötande. Svar till »Värdinna eller Husföreständarinna», Iduns exp.

EN gladlynt bättre flicka kunnig i skrifföromål, musik, äfven i handarbete, önskar plats i familj som hjälp. Svar till »Maria», Ljungby p. r.

ELEMENTARBILDAD flicka, som deltagit 6 månader i sjukvård, önskar plats som hjälp och sällskap åt en sjuk. Svar till »E. S.», Iduns exp.

UNG flicka, som genomgått en kurs i bokhållerskola, önskar plats på kontor eller som tekniskt biträde å apotek. Svar till »Vera», Mariestad p. r.

PLATS i godt hem, att tillträda den 15 mars eller 1 april, önskas af hushållsvan bättre föräldra-ög och ordentlig 18 års flicka. Kunnig i enklare matlagning och bakning, och som för öfrigt vill vara husmodern till verklig hjälp och nytta med alla i hemmet förekommande göromål samt önskar anses som familjemedlem. Tacksam för svar inom 8 dagar till »Rask och villig», Iduns exp.

BILDAD TYSKA önskar anställning i Stockholm eller dess närhet som sällskap eller för större barn. Fredrika Bremer-Förbundets Byrå, Stockholm.

I GODT HEM sökes plats af bildad, enkel hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, husiga bestyr. Goda rek. Svar: »Husmoderns dugliga hjälp», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

25-ÅRIG FLICKA, kunnig i sjukvård, önskar plats i familj eller hos en sam dam, som hjälp och sällskap. Van och villig att deltaga i husliga göromål. Svar till »1912», Iduns exp. f. v. b.

UNG BÄTTERE FLICKA med hög för husliga göromål önskar till våren eller längre fram plats i trefrig familj som husmoderns hjälp och sällskap. Äfven villig deltaga med skrifföromål. Familjemedlem. Lön önskas. Tacksam för svar till »19 år», Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka

önskar plats i bättre familj såsom husmoderns hjälp. Äger vana vid husliga sysslor samt är kunnig i handarbete. Är villig, om så fordras, betala något. Svar till »19 å 20», Luleå p. r.

Husföreståndarinna

söker plats till resp. ktabelt hem, där husmoder saknas. Den sökande är en 30-årig, bättre landtrukkaredotter, fullt kompetent å ett hems skötande samt något musikalsk. Svar under signatur »God plats», Skeninge p. r.

FÖRMYNDARE söker plats för en 17-årig flicka i god familj på landet (helst prästhus), där undervisning och deltagande uti husliga göromål kan erhållas. Svar jämte uppgift om kostnad m. m. emotes före 1:sta febr. 1912 under adr. »Studentklass 1912», Iduns exp., Sthlm.

LONDON. Comfortable home for ladies and gentlemen wishing to study English. Excellent Swedish references. Adr. Mrs Gault, 7 Twyford Crescent, Acton Hill, London W.

LONDON. Alwyne College, Canonbury. Flickor och unga damer mottagas. God inack. Komf. hem. Utm. ref. Goda lektioner. Trädg. Tennis. Kr. 60 pr månad.

I PRÄSTFAMILJ på landet önskar 18 års flicka inackordering för att under husmoderns ledning lära matlagning samt ett hems skötande. Önskligt är att tillfälle gifves till umgänge med jämnåriga. Svar till »A. S.» Sköfde p. r. ENGLISH GENTLEWOMAN (Certified teacher) receives ladies, (large house, garden). Address Mrs Rapley, 11 Thurloe Road, Hampstead, London N. W.

HUSHÅLLSLEVER och andra unga damer erhålla god inackordering på naturskön egendom i Södermanland. Ungdom finnes. Svar till Fru Torä Anander, Dalby Bettna. Rikst.

ANGENÄM inackordering erhålles på Långbanshyttans pensionat i Värmland. Godt bord, ljusa rum, förtjusande natur, sjö, hög luft, björk- och barrskogar, bil- och cykelvägar. Piano. Riks i pensionatet, Filipstad 184, adr. Pensionatet, Långbanshyttan.

UNDER SKICKLIG föreständarinnas ledning mottagas hushållselever såväl i enklare som finare matlagn. som ock i ett hems skötande. För klena damer som önska rekreation och sysselsättning särdeles lämpligt. Pensionatet Långbanshyttan (Värmland).

HUSHÅLLSSKOLA och PENSION för unga flickor i frisk vacker trakt nära Köpenhamn. Ny halfårskurs börjar d. 3 maj. Frammande språk talas; undervisning meddelas af infödda lärare. Omsorgsfull vård. Pris 85 kr i månaden. Upplysningar hos fröken Kerstin Hesselgren, Norrlands g. 17, Stockholm. Program sändas. Fru Stamer, Skovvej 7, Gentofte, Danmark.

Äldringar
i behof af ett lugnt hem och god omvårdnad kunna erhålla soliga och vackra rum med härlig utsikt öfver park å Haldska sjukhemmet, Tegnérg. 45, Sthlm, (hörnet af Tegnérlunden). Tyst läge. Hiss. Soliga balkonger. Komfortabel inredning. Inackordering pr månad eller år till moderat pris. Prospekt på begäran. A. T. 2450. R. T. 97 69.

Inackordering.

Hos fransk-engelsk talande familj, kan en ung studerande dam få eget, vackert rum. Ref. önskas och lemnas. Adr. Fru L. N., 43 Valhallavägen 1 tr.

För 2 å 3 unga damer

som under husmoderns ledning vilja sätta sig in i skötandet af större landhushåll finnes tillfälle därtill å gammal vacker herregård. Äfven undervisning i vävning och fjäderfäskötsel. 100 kr. pr månad. Friherrinnan E. Hermelin, Göberga, Gripenberg.

Hvila och landluft.

God inackordering för bröstklena kan erhållas å naturskön trakt i Småland. Svar till »E. O.» box. 28, Ryssby.

I Blådinge prästgård,

i skogstrakt mellan Alfvesta och Vislanda stationer mottagas konfirmander inst. sommar. Bästa ref. Komminister K. Holm, adr. Alfvesta.

Rättvik, Mårsgården,

Pensionat och Hvilo hem (f. d. Sjurbergs pensionat). Bästa läge vid Siljan. Utm. rekreatiosort. Hemtreflikt. (Ej bröstsjuka). Härliga skogs promenader! Billig helpens. Rikst. 19 A. Rättvik. Tillskrif Fru Kristina Mårs.

För bröstsjuka.

HÖGÅSENS PENSIONAT.
Kalskoga. Rikst. 140 B.

Vid Krokens Konvalescenthem

emottagas året om såväl friska som klena barn. Skolundervisn. Läkarsvård. Begär prospect. Postadr. Frösved. Rikst. Sköfte 118 B. Upplys. äfven Sthlm allm. tel. O. 2317 kl. 6-7 e. m.

Schweiz! Waldheim, Bern.

Pension för unga flickor (16-20 år). Vackert belägen i en härlig park. Franska och tyska tal språk o. undervisning äfven i engelska, musik, målning m. m. Vinter- o. sommarsport. Resor företagas till Italien o. sommaren tillbringas å Alperna. Ref. och prospect erhållas genom majorskan Schenström, Uppsala o. fröken A. Bergqvist, Linnégat. 11, Göteborg.

är på grund af sin välmakande egenskap och sin milda säkra verkan med rätta det mest omtyckta afföringsmedel för såväl vuxna som barn och bör icke saknas i något hem. Det rekommenderas på det bästa af herrar läkare. Original-bleck-askar med 20 frukttabletter Kr. 1: —. — Varnas för värdelösa efterapningar! Begär därför uttryckligen LAXIN. Å hvarje apotek.

LAXIN-Konfekt

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgivande
samma kompoens o. rättigheter som en kurs
vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson,
adr. Strömsborg, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 18 sept.
Prospekt gen. **kapten J. Thulia, LUND.**

Professor Cederschiöld
behandlar med **egna massagemetoder:**
Mag-, Tarm-, Reumatiska- och Nerv-
åkommor m. m. Näs-svalgkatarr lokalt
med instrument smärtfritt. Grefture-
gatan 22, Stockholm.

**Göteborgs Privata
Förlossningshem,**
Mollinsgat. 7, Tel. 1760, 3957, 3770.
Större rum med tel. 8 o. 10 kr. pr dag.
Mindre rum 10 kr för 10 dagar, för-
lossningsarvolet inberäknadt.
Goda referenser. Prospekt på begäran.

Oatine-Crème är
det förnämsta
medlet att skydda hu-
den för köldens skad-
liga inverkan. Denna
kraftiga snöhvita na-
turprodukt-extrakt af
ren hafre renar porer-
na, läker huden o. hyn
blir väcker o. klar. —
Äkta endast i hvit burk
med grönt lock The
Oatine Co., London.

Oatine-Crème säljes efter tullförhöjning
till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-
Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öf-
verallt o. hos A. W. Nording, Biblioteks-
gatan 11 o. Drottningg. 83, Stockholm.

SANITAS. Specialaffär för
Sjuk- o. Hälso-
vårdsartiklar.

Dambindor 95 öre pr puss.,
med lifband 1.25. Stickade
d.o. Sprutor, Sköljkannor,
Bräckband, Nappar o. Bin-
dor. Landsortsorder exp.
omgående. Rekv. från 5 kr
fraktfritt. Odengatan 39, Stockholm.

**Professor Barry's
TRICOPHEROUS**
förnämsta af alla hårmedel.
"many years old
allover sold
renders the hair
beauty and fair"
Pris pr flaska kr. 2.50.
Partilager: Rob. Backman,
Stureplan 13.
Allm. Tel. 18759. Riks 3296.

Det är oförätligt gent
emot hårväxten att ej an-
vända
EAU DE QUININE
från **Ed. Pinard**, 18
Place Vendôme,
Paris.

Äkta Hårnät.
Rekvirera ett profnat från Svenska
Hårnätimportören, adr. Stockholm
V. a. Uppgif färg! Stort prof mot 35 öre i
frim. Missnät prof mot 40 öre i frim.

**CARLSSON'S ÄKTA
TALBARRSOLJE-
KARAMELLER**

Tillverkade af vår prästbenta
ÄKTA TALBARRSOLJE och om-
ska socker-Finnes af tillgå ö
alla apotek samt i de flesta
affärer
ÄBAPOTEKÄRE ALFR CARLSSON
ENKAS
TALBARRSOLJEFABRIK
JONKÖPING SVEDE

25-öres päsar o. 50-öres askar säljas öfverallt.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •**
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit
Hushållskol Cokes Briketter
Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36, 3 93. Rikstelefon 179, 66 10.

BARNGARDEROBEN
Illustrerad månadsblad för barn-
kläders förfärdigande.

Denna i alla hem med uppväxande små "slit-
vargar" redan snart sagdt oundgängliga rådgifvare,
**alla mödrars ovärderliga skatt och hjäl-
reda**, utgifves äfven under 1912 med ett en gång
i månaden utkommande nummer inneh. bortåt
ett hundratal illustrationer öfver allt som
hör till barntoaletten från de spädaste åren till
vuxen ålder, och åtföljdt af **en stor dubbel-
sidig mönsterbilaga**. "Barngarderoben" er-
sätter mångfaldt sitt pris **3 kr. för helt år,
1 kr. 60 öre för halft år**, genom den nytta och
besparing dess praktiska råd bereda i hvarje hem.

Prenumerera i närmaste postkontor eller bokhandel.

Joh. Lundström & Co A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
PRIMA ANTHRACIT
HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88	ALLM.
	22 20	Strandvägen 17	60 19	
	20 12	Norr Mälmarstrand 22	61 98	
	74 47	Söder Mälmarstrand	30 60	

GALA PETER
världens första Mjolk-Chocolade.

Ingeniör-Akademi WISMAR a d. Ostsee
för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landt-
mätare och Arkitekter. — (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik).
Nya laboratorier.

Stedt Wismar.

Birgitta-Skolans sykurer
i Klädsömnad, Fransk linnesömnad, Konstbroderi, Spetsom och Knyppling.
Obs! Rysk spetsknyppling i silfver och guld. Lärarinna: Fru Euba Salwén.
Upplysning och prospekt i Skolans lokaler Hegeringsgatan 19-21.
c Tel.: Riks N. 504. Allm. 152 35.

Föreståndarinnor:
Ellisabeth Glantzberg. Emmy Kvlander.

Nobynäs Hushållsskola.
Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herregård**, bel. i härlig, frisk och lif-
lig trakt å Småländska höglandet. **Skickliga, examinerade lärarinnor i hus-
håll, slöjd m. m. Godt hem.** Vårkursen pågår till d. 15 maj. Pris 100 kr. pr
månad. Vidare genom Fru E. von Kottlen, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstel 5.

Fru Djursons Sjukhem
för nervsjuka. Naturskön trakt med bärskogbeklädda höjder. Post- och tele-
graf. d. e. s. Järfa. Rikstel. Ulric-dal 52.

Kurs i Klädsömnad och Linnesömnad.
Lotten Dahlström, Holländaregatan 6. Tel. Br. 2 9. Prosp. på begäran.

**Kvinnliga Utbildningsskolan
Villa Hult, Kneippbaden.**

¶ På grund af skolans utvidgning emottagas fortfarande elever under januari
och februari på tre månader. Skickliga lärarinnor i alla ämnen. Goda refe-
renser. Tillfälle till nöjen, sport och idrott. Begär prospekt. Adr.: Villa Hult-
Hushållsskola Kneippbaden. Tel. 758.

Mot kyla!
Bästa Cremer för hudens vård i **Fanny**
Gellins Parfymmagasin, 5 Malmstorgsg.,
Stockholm.

Eksem, lupus, skrofler, dålig mage,
e. g. sjukan bota: af dekret på gift-
fria örter. Många intyg af trovärdiga o.
ansedd personer 40-årigt lidande bo-
tadt. 3 kr. sats. Fru Ina Göthe, Falun.

H. G. Söderbergs Imp. A.-B.
3 NYBROGATAN 3

1:ma ANTRACIT
STENKOL, COKES

Varumärke. ALLM. TEL. 25 82, 4 51, 12 82. • RIKSTEL. 5 75, 59 14, 118 12.

Viadol
LAGLIGT SKYDDAD

Parfumerie VIOLA Göteborg.

Mélanogéne,
Oignonare — färgar hår, skägg och
ögonbryn — håller färgen i månader.
Pris kr. 4.50. Endast i
Franska Parfymmagasinet,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Akta hårnät.
Stora till 4 kr. pr puss., mindre till
3.50 pr puss. **Parfymaffären, 18 Birger-
jarlsgratan 18, Stockholm.**

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flåtor, Länkar m. m.
i tusental. Obs! Vi signera ej postpaket
med "Hår". Herr o. Fru E. MALMBERG,
58 Klarabergsgatan 58, Stockholm.

Laurenti
Komet-cacao
ytterst delikat

Sparkling Hock.
Naturligt mousserande fruktvin
från Knutstorp. Söt och Torr å
3:25 pr 1/2 butelj.
Förvaras liggande och serveras
vid källartemperatur + 12°.
Till salu i hvarje välorterad
Speceriaffär inom riket.

Akt.-Bol. H. G. Groms & Son.
Göteborg.

**DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
HVETEMJÖLET**
ÄR

KRISTAS PATENT

Nyhet för skafferiet
Matvaruskåp af galv. järnplåt, höjd
60, bredd 60 och djup 25 cm., med
fyra hyllor. Absolut rätt, flug- och
dammfria. Pris 10 kr. Målade i öns-
kad färg 2 kr. Sändes mot efterkr. G.
Rooth, Tingsryd.

Linneväfnader
från Gestriklands Linneväfveri, Gefle,
äro erkända förstklassiga.
Gynna våra ombud!
Katalog mot 20 öres porto.
Gestriklands Linneväfveri, GEFLE.

C. CORNELIUSSON'S
Ostron Anjovis
LYSEKIL

"Konstflit"
eller
Svenska Mönstertidningen
(den förre utan, den senare med
modebilaga, i öfr. samma
mönsterinnehåll.)
Pris: Konstflit, helår 5 kr.; Sv. Mön-
stertidn. 5.50, halfår 2 75, kv. 1.50.
Prenumerera å bokh. eller postkont.

Kom och se
Marianelunds Husmodersskola
i dess nuvarande skick efter fullbor-
dade reparationer och tillbyggnader
och undersök halten av undervisning-
en, som ledes av flera lärarinnor av
vilka en haft anställning i H. M.
Konungens kök, och Ni skall genast
besluta Eder själv eller skicka någon
annan att genomgå en kurs i **denna**
hushållsskola. För samma avgift
som hushållskursen erhålles även un-
dervisning i enklare och finare slöjd,
konstslöjd och konstvävnad, läderar-
beten och snideri, svenska språket och
enklare bokföring. Hel- och halvbe-
talande elever mottagas i mån av ut-
rymme den 1 febr., 26 mars och 21
aug. Prospekt och brevvar mot 2
tioöres frimärken. Skriv tydlig adress.
Adr. **Praktiska Skolan, Marianelund.**

Specialaffär för SCHWEIZER-
BRODYR, SPETSAR, VÄFNAD-
ER m. m. Rikt profsorti-
ment till landsorten.

S Broderi-Affären,
9 Kommendörsgatan 9.

**S:t Bernhardshund
till salu.**
En vacker, reslig, 7 mån. gammal S:t
Bernhardshund till salu. Pris 60 kr.
Fotografi sändes på begäran. B. An-
derson, Kristineberg, Halmstad.

Deposition
Kapitalräkning
4 1/2 %
Sparkasseränta
4 %
Köpmannabanken
Arsenalsgatan 9.

WELLWOVEN

Med detta nummer
följa gratisbilagorna Iduns
Romanbilaga och Iduns
Ungdomstidning.